

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่
เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย

สนองพระราชดำริ

รายงานการดำเนินงาน
ประจำปี 2565

โดย

หน่วยงาน สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
พฤษภาคม พ.ศ.2565

คำนำ

ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทรัพยากรสำคัญอย่างหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อการดำรงชีวิต การอนุรักษ์ ปกป้องรักษาทรัพยากรเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง โครงการนี้เป็นโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) เพื่อสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เป็นการสำรวจข้อมูลทางกายภาพ ไม้มีค่าและไม้อื่น ๆ สมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูล และแผนที่ออนไลน์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการอนุรักษ์ ผู้ดำเนินโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลจากการดำเนินโครงการนี้จะทำให้ชุมชนและสังคมเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ และหวงแหนทรัพยากรเหล่านี้มากขึ้น

สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ
และสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
สิงหาคม 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญภาพ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์โครงการ.....	2
กิจกรรมและเป้าหมายโครงการ.....	2
ตัวชี้วัดของโครงการ.....	3
ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ.....	4
สถานที่ดำเนินโครงการ.....	5
งบประมาณ.....	5
หน่วยงานรับผิดชอบ.....	6
แผนการดำเนินงาน.....	6
แผนการเบิกจ่ายเงิน.....	7
การติดตามประเมินผล.....	8
ผลคาดว่าจะได้รับ.....	9
ประเภทกิจกรรม.....	9
2 วิธีดำเนินโครงการ.....	10
พื้นที่ดำเนินโครงการ.....	10
วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ.....	10
วิธีการดำเนินงาน.....	17
3 ผลการดำเนินโครงการ.....	27
การกระจายตัวของไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น ภูมิปัญญา	
สัตว์เลี้ยงใน ท้องถิ่น สัตว์และแมลง.....	27
ลักษณะไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น	
สัตว์และแมลง.....	32
ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ข้อมูลฐานทรัพยากร (การยภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา).....	88

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4	สรุปผลและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ.....	92
	สรุปผลการดำเนินโครงการ.....	92
	การถอดองค์ความรู้จากการดำเนินโครงการ.....	94
5	การติดตามผลการดำเนินโครงการ.....	95
	ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการ.....	95
	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ.....	95
	ภาคผนวก.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ.....	4
1.2 แผนการดำเนินงาน.....	6
1.3 แผนการเบิกจ่ายเงิน.....	7
1.4 การติดตามประเมินผล.....	8
1.5 ประเภทกิจกรรม.....	9
3.1 ลักษณะพรรณไม้ 84 ชนิด และไม้อื่นๆ ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก.....	32
3.2 สมุนไพรพื้นถิ่น พบว่ามีทั้งหมด 29 ชนิด ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก.....	58
3.3 สัตว์เลี้ยง พบว่ามีทั้งหมด 21 ชนิด ที่พบในพื้นที่ชุมชนบ้านหนองแต้ ตำบล เมืองแก อำเภอบ้านด่าน.....	65
3.4 สัตว์และแมลง พบว่ามีทั้งหมด 11 ชนิด ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน.....	70
3.5 เส้นทางศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองคูม พบว่ามีพรรณไม้และพืชสมุนไพรทั้งหมด 70 ชนิด.....	72
5.1 ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการ.....	95
5.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
5.3 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
5.4 ผลการประเมินความพึงพอใจ.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	3
2.1 พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.....	10
2.2 เครื่องกำหนดตำแหน่งพิกัดบนโลกด้วยดาวเทียม (GPS) แบบพกพา.....	11
2.3 แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพรรณไม้และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ	11
2.4 แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพรรณไม้.....	12
2.5 แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพืชสมุนไพร.....	12
2.6 แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาปราชญ์ / หมอสมุนไพร.....	13
2.7 แบบสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพร.....	13
2.8 แบบสำรวจภูมิปัญญาในท้องถิ่น.....	14
2.9 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น สภาพภูมิประเทศและลักษณะดิน.....	14
2.10 แบบสำรวจข้อมูลด้านสัตว์เลื้อยในชุมชน.....	15
2.11 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน...	16
2.12 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น อุณหภูมิและปริมาณแสง.....	16
2.13 การวางแผนแปลงตัวอย่างขนาด 40 X 40 เมตร.....	17
2.14 การจับจุดพิกัดภูมิศาสตร์ของแปลงตัวอย่างด้วยเครื่อง GPS.....	18
2.15 การลงสำรวจพรรณไม้และไม้อื่นๆ สมุนไพรท้องถิ่น เขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.....	18
2.16 การเก็บแหล่งน้ำ.....	19
2.17 ขุดดินเพื่อตรวจสอบดิน.....	19
2.18 สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชสมุนไพร.....	20
2.19 หน้าแรกของเว็บไซต์และจะแสดงข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์.....	21
2.20 ข้อมูลและการกระจายตัวของตำแหน่งพรรณไม้ ตำบลเมืองแก.....	21
2.21 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	22
2.22 หน้าต่างแสดงรายละเอียดของพรรณไม้.....	22
2.23 รายละเอียดพรรณไม้ ชื่อพรรณไม้ ชื่อในท้องถิ่น และอื่นๆ.....	22
2.24 ข้อมูลและตำแหน่งการกระจายตัวของพืชสมุนไพรท้องถิ่น.....	23
2.25 หน้าต่างแสดงรายละเอียดสมุนไพรท้องถิ่น.....	23
2.26 รายละเอียดพืชสมุนไพร ชื่อไทย ชื่อในท้องถิ่น และอื่นๆ.....	23
2.27 ข้อมูลสิ่งมีชีวิตอื่นๆ สัตว์และแมลง.....	24
2.28 การแสดงข้อมูลและการกระจายตัวของประเภทสัตว์เลื้อย.....	24
2.29 ข้อมูลและหน้าต่างแสดงรายละเอียดประเภทสัตว์เลื้อย.....	24
2.30 รายละเอียดชื่อสัตว์เลื้อย ชนิดสัตว์เลื้อย ประเภทสัตว์เลื้อยเศรษฐกิจ.....	25
2.31 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้านด้านพืช.....	25

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.32 การแสดงข้อมูล และตำแหน่งการค้นหาสมุนไพรด้วยโรค	25
2.33 การค้นหาสมุนไพรด้วยโรค	26
2.34 การแสดงข้อมูลการค้นหาสมุนไพรด้วยโรค	26
3.1 ชุดดินคอง (Kng).....	28
3.2 แผนที่การกระจายตัวของพรรณไม้และไม้อื่นๆ 84 ชนิด พื้นที่ป่าบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.....	29
3.3 แผนที่การกระจายตัวของสมุนไพรพื้นถิ่น 29 ชนิด พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบล เมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.....	30
3.4 แบบสำรวจภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	30
3.5 แผนที่การกระจายตัวของสัตว์เลื้อยในท้องถิ่น 21 ชนิด บ้านหนองคูม.....	31
3.6 แผนที่การกระจายตัวของสัตว์และแมลง 11 ชนิด บ้านหนองคูม.....	31
3.7 ขอบเขตของป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์.....	32
3.8 แผนที่เส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองคูม.....	87
3.9 หน้าหลักออนไลน์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์.....	88
3.10 การล็อกอินเข้าใช้งานผู้ดูแลระบบ.....	88
3.11 การค้นหาข้อมูลพรรณไม้.....	89
3.12 การเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลพรรณไม้.....	89
3.13 ตัวอย่างแสดงภาพแผนที่ออนไลน์ พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม.....	90
3.14 การแสดงตำแหน่งไม้มีค่าและไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่นในพื้นที่ป่าชุมชน บ้านหนองคูม.....	90
3.15 ข้อมูลภาพและชื่อไทยของต้นมะค่าแต้ ป่าชุมชนบ้านหนองคูม.....	91
3.16 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่บ้านหนองคูม.....	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องพึ่งพา และเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของทุกชีวิต ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ต่างล้วนพึ่งพาอาศัย ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยปราศจากการปรุงแต่งของมนุษย์เรียกว่า ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ล้วนก่อกำเนิดขึ้นจากการสรรค์สร้างของธรรมชาติ ซึ่งกลายมาเป็นปัจจัยพื้นฐานของทุกสรรพชีวิตบนโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกายภาพ เช่น หิน ดิน แร่ น้ำ และทางชีวภาพ เช่น ป่าไม้ สมุนไพร โดยที่มนุษย์ได้นำทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลายมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายด้าน (คัดค้านัฐ ชื่นวงศ์อรุณ, 2562) นอกจากนั้น ภูมิปัญญา (Wisdom) ยังถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่มนุษย์ได้คิดเอง ทำเอง เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในปัจจุบัน ประเทศไทยเห็นคุณค่าของทรัพยากรเป็นอย่างมาก ซึ่งเห็นได้จากที่ประชุม ครม.สัญจร จ.อุบลราชธานี เห็นชอบให้ออกกฎกระทรวงฉบับใหม่ ภายใต้ พ.ร.บ.หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 เพื่อเปิดทางให้นำไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจเพื่อกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้ โดยกำหนดว่า จะต้องเป็นต้นไม้ตามบัญชีท้ายกฎหมายว่าด้วยสวนป่า จำนวน 58 ชนิด ที่สามารถนำมาเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวก และมีโอกาสในการประกอบธุรกิจมากขึ้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เป็นผู้จุดประกายแนวคิดให้ กระทรวงพาณิชย์ โดย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ออกกฎกระทรวงเพื่อเพิ่มทรัพย์สินอื่นมาเป็นหลักประกันสำหรับไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออม การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าในประเทศไทย อีกทั้งประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากต้นไม้ระหว่างการปลูก โดยนำไปเป็นหลักประกันทางธุรกิจเพื่อกู้ยืมเงินกับสถาบันการเงินได้ สำหรับไม้ยืนต้นที่กำหนดตามบัญชีท้ายกฎหมายว่าด้วยสวนป่า จำนวน 58 ชนิด ประกอบด้วย 1.ไม้สัก 2.พะยูน 3.ชิงชัน 4.กระซิก 5.กระพี้เขาควาย 6.สาธร 7.แดง 8.ประดู่ป่า 9. ประดู่บ้าน 10.มะค่าโมง 11.มะค่าแต้ 12.เคี่ยม 13.เคี่ยมคะนอง 14.เต็ง 15.รัง 16.พะยอม 17. ตะเคียนทอง 18.ตะเคียนหิน 19.ตะเคียนชันตาแมว 20. ไม้สกุลยาง 21.สะเดา 22.สะเดาเทียม 23. ตะกู 24.ยมหิน 25.ยมหอม 26. นางพญาเสือโคร่ง 27.นนทรี 28.สัตบรรณ 29.ตีนเป็ดทะเล 30.พฤษภ 31.ปีบ 32.ตะแบกนา 33.เสลา 34.อินทนิลน้ำ 35.ตะแบกเลือด 36.นาเกตุ 37.ไม้สกุลจำปี 38.แคนา 39.กัลปพฤกษ์ 40.ราชพฤกษ์ 41.สุพรรณิการ์ 42.เหลืองปรีดียาธร 43.มะหาด 44.มะขามป้อม 45. หว้า 46.จามจุรี 47.พลับพล่า 48.กันเกรา 49.กระดังงาใหญ่ 50.หลุมพอ 51.กฤษณา 52.ไม้หอม 53. เทพทาร์ 54.ฝาง 55.ไผ่ทุกชนิด 56.ไม้สกุลมะม่วง 57.ไม้สกุลทุเรียน 58.มะขาม ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จะเสนอแก่ พ.ร.บ.ป่าไม้ ในมาตรา 7 เพื่อให้ประชาชนที่ปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือพื้นที่ของ ตนเองสามารถตัดไม้ไปขายได้ หรือสามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ซึ่งถือเป็นวิธีการออมเงินอีกทางหนึ่ง และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจขึ้นมา รวมทั้งเป็นการสร้างให้เกิดพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น และสามารถเก็บเป็นมรดกให้ลูกหลานได้ ส่วนต้นไม้แต่ละชนิดจะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่าใดจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสถาบันการเงินต่อไป (สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ, 2561)

จังหวัดบุรีรัมย์มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ พรรณไม้ต่างๆ ที่ขึ้นใน จังหวัดบุรีรัมย์มีอยู่เป็นจำนวนมากหลายชนิดในบริเวณป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง และป่าเต็งรัง จะ ประกอบด้วยพรรณไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร หวาย เฟิร์น และพืชชั้นต่ำต่างๆ มีแม่น้ำสาย สำคัญไหลผ่าน เช่น ลำน้ำมูล ลำน้ำชี ลำน้ำรอง และลำปลายมาศ นอกจากนั้นยังมีดินที่อุดมสมบูรณ์ ที่เกิดจากธารลาวาเนื่องจากมีซากภูเขาไฟในแนวทิวเขาพนมดงรัก จังหวัดบุรีรัมย์ยังมีการส่งเสริมภูมิ ปัญญาให้กับชุมชน มีการปลูกพืชสมุนไพรของปราชญ์ชาวบ้าน การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร การทอ ผ้า เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันคนรุ่นใหม่ที่สนใจศึกษาทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้เริ่มน้อยลง เนื่องจากการเข้าถึง องค์ความรู้ได้ยาก และขาดสิ่งเร้าในการกระตุ้นความสนใจ ซึ่งเป็นผลมาจากโลกสมัยใหม่เข้ามา ครอบงำวิถีชีวิต ที่ทำให้ชีวิตสะดวกสบาย ค่านิยมเชิงวัตถุที่เปลี่ยนไป ทำให้การตระหนักถึงคุณค่าใน ท้องถิ่นลดลง ดังนั้นการสำรวจทรัพยากรจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญอย่างมาก เพื่อเป็นฐานข้อมูลของ ท้องถิ่น ในการนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา ทำวิจัย หรือนำไปสร้างสรรค์งานในเชิงพาณิชย์

จากปัญหาดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในฐานะหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ในการดำเนิน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดย มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตามแผนงานไปแล้วในหลายพื้นที่อำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ตำบล ชุมเห็ด และตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน ตำบลโคกสำโรง อำเภอพลับพลาชัย และตำบลขอมภา อำเภอชำนิ ด้วยภารกิจที่สำคัญของ มหาวิทยาลัยคือ การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ซึ่งมีเป้าหมายทั้ง 23 อำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแผนระยะ 5 ปี 10 ปี และ 20 ปี (ดังภาพที่ 1)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงได้ทำการสำรวจและจัดทำแผนที่ด้านทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการ ดำเนินการ และจัดเก็บข้อมูลคุณลักษณะและข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นระบบ ทันสมัย มี ความถูกต้องเชิงตำแหน่ง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่หรือชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ นำเสนอในรูปแบบแผนที่ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ และการนำเสนอ เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่ จังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป ตามนโยบายของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)

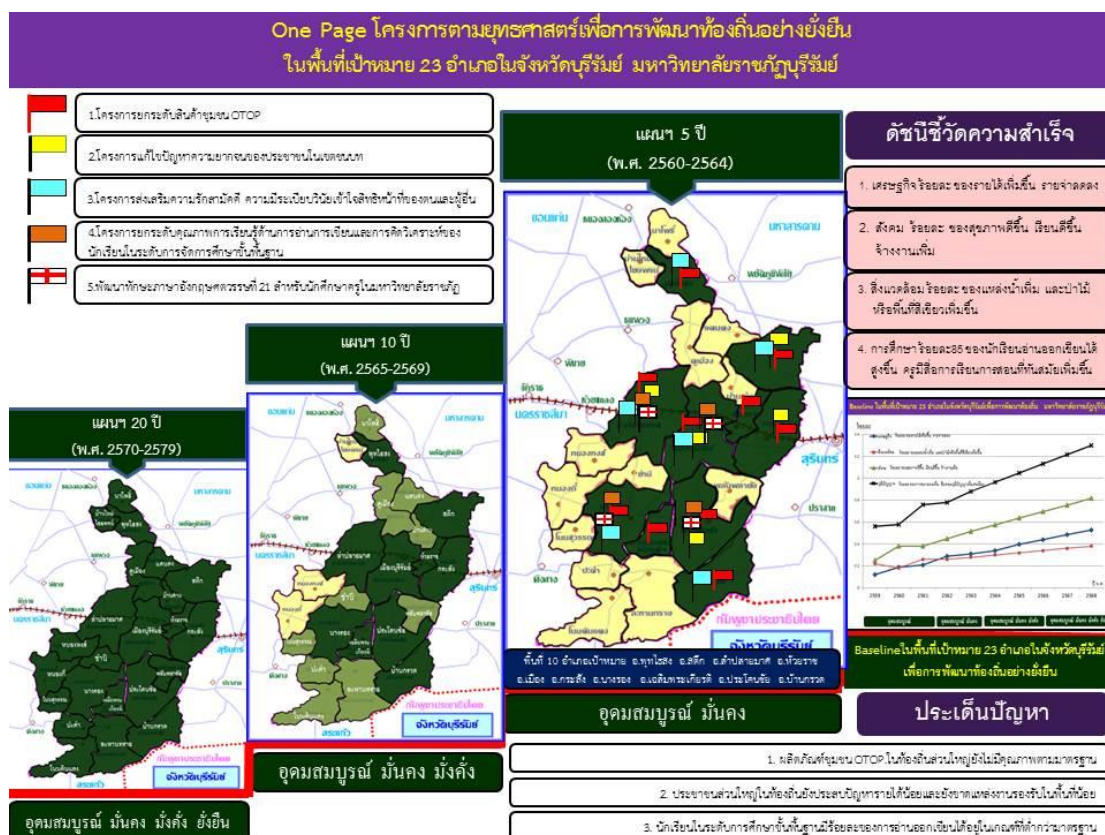
1.2.2 เพื่อสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.3 เพื่อจัดทำแผนที่ทรัพยากรทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ

1.3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นคณาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ ไม่น้อยกว่า 30 คน

1.3.2 ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นประชาชนผู้สนใจ ไม่น้อยกว่า 10 คน

ภาพที่ 1.1 ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4 ตัวชี้วัดของโครงการ

1.4.1 เชิงปริมาณ

1.4.1.1 ฐานข้อมูลทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.4.1.2 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

1.4.1.3 ผู้ร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

1.4.2 เชิงคุณภาพ

1.4.2.1 มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน เช่น ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การสำรวจภูมิประเทศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการภูมิสารสนเทศ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การใช้แผนที่และระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

1.4.2.2 มีประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1.4.2.3 นักศึกษา บุคลากร และบุคคลทั่วไปเกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรในอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.4.2.4 เป็นแหล่งความรู้ และสื่อในการจัดการเรียนการสอน เป็นแหล่งข้อมูลในการส่งเสริมการทำวิจัยเชิงลึกของบุคลากร อาจารย์ นักศึกษามหาวิทยาลัย

1.5 ระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 วันสิ้นสุดโครงการ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

กิจกรรม	2564			2565				
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
สำรวจความต้องการของผู้รับบริการ	↔							
วางแผนโครงการ (P)								
จัดทำร่างและรายละเอียดโครงการฯ	↔							
นำเสนอผู้บริหารเพื่อขอความเห็นชอบในหลักการ	↔	↔						
ขออนุมัติโครงการ	↔	↔						
ประสาน ผู้นำท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง			↔	↔				
ประสาน คณะดำเนินโครงการร่วมกับบุคลากร			↔	↔				
ดำเนินโครงการ (D)								
ดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผน		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔
ติดตามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (C)								
รายงานการประเมินผลโครงการ								↔
นำผลสรุปมาปรับปรุงเพื่อวางแผนครั้งต่อไป								
รายงานการประเมินผลโครงการ								↔

1.6 วิธีการดำเนินการ

1.6.1 วางแผนกับผู้ร่วมดำเนินโครงการ สำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ประสานผู้นำท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.6.2 สำรวจและบันทึกข้อมูลทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.6.3 เก็บข้อมูลอยู่ในรูปของฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ

1.6.4 จำแนกข้อมูลทางด้านกายภาพ เช่น ดิน หิน แร่ธาตุต่างๆ คุณภาพน้ำ เป็นต้น

1.6.5 จำแนกไม้อื่นๆ ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ได้แก่ ไม้สัก, พะยูง, ชิงชัน, กระซิก, กระพี้เขาควาย, สาธร, แดง, ประดู่ป่า, ประดู่บ้าน, มะค่าโมง, มะค่าแต้, เคี่ยม, เคี่ยมคะนอง, เต็ง, รัง, พะยอม, ตะเทียนทอง, ตะเทียนหิน, ตะเทียนชันตาแมว, ไม้สกุลยาง, สะเดา, สะเดาเทียน, ตะกู, ยมหิน, ยมหอม, นางพญาเสือโคร่ง, นนทรี, สัตบรรณ, ตีนเป็ดทะเล, พฤษภ, ปิบ, ตะแบกนา, เสลา, อินทนิลน้ำ, ตะแบกเลือด, นากบุด, ไม้สกุลจำปี, แคนา, กัลปพฤกษ์, ราชพฤกษ์, สุพรรณิการ์, เหลืองปรีดิยาธร, มะหาด, มะขามป้อม, หว้า, จามจุรี, พลับพล่า, กันเกรา, กะทิงใบใหญ่, หลุมพอ, กฤษณา, ไม้หอม, เทพทาโร, ฝาง, ไม้ทุกชนิด, ไม้สกุลมะม่วง, ไม้สกุลทุเรียน และมะขาม

1.6.6 จำแนกสัตว์เลี้ยง สัตว์เศรษฐกิจ และที่พบในป่า

1.6.7 จำแนกสมุนไพรพื้นถิ่นตามลักษณะภายนอก

1.6.8 จัดทำระบบฐานข้อมูลและสร้างแผนที่ โดยจัดการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น โดยแยกแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่

1.6.9 จัดทำป้ายชื่อต้นไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ตามเส้นทางเดินป่าธรรมชาติ

1.6.10 จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่บนเว็บไซต์ เพื่อคืนข้อมูลให้แก่ท้องถิ่น

1.7 สถานที่ดำเนินการ

1.7.1 พื้นที่ภาคสนาม เป็นพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย คือ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.7.2 ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการประจำสาขาวิชาภูมิสารสนเทศ ห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.8 งบประมาณ

- แหล่งงบประมาณ/แหล่งทุน

- ☒ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566
- ☐ ใช้งบประมาณของหน่วยงาน (ระบุแหล่งงบประมาณ)
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

- งบประมาณ จำนวน 200,000 บาท โดยใช้จ่าย ดังนี้

1.8.1 กิจกรรมกิจกรรมพบผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษาและลงสำรวจศึกษาพื้นที่ (เตรียมพื้นที่ เตรียมคนทำงาน) และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องที่เคยเข้าร่วมโครงการมาให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อแสวงหาภาควิชาการร่วมมือในการทำงานในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.8.2 กิจกรรมสำรวจและบันทึกข้อมูลทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ งบประมาณ 100,000 บาท

- ค่าใช้สอย : ค่าจ้างเหมาเก็บสำรวจและบันทึกข้อมูลทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก = 100,000 บาท

1.8.3 กิจกรรมจำแนก และการวิเคราะห์ข้อมูล (วิเคราะห์ในสำนักงาน) ทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ งบประมาณ 30,000 บาท

- ค่าใช้สอย : ค่าจ้างเหมาจำแนก และการวิเคราะห์ข้อมูล (วิเคราะห์ในสำนักงาน) ทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก = 30,000 บาท

1.8.4 กิจกรรมนำเข้าข้อมูล และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและสร้างแผนที่ทรัพยากรไม่มีค่า และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ งบประมาณ 15,000 บาท

- ค่าใช้สอย : - ค่าจ้างเหมานำเข้าข้อมูล และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและสร้างแผนที่ทรัพยากรไม่มีค่า และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาด้านสมุนไพรในพื้นที่อำเภอสตึก = 15,000 บาท

1.8.5 กิจกรรมจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ตามเส้นทางเดินป่าธรรมชาติ งบประมาณ 55,000 บาท

- ค่าใช้สอย : - ค่าจ้างเหมาทำป้ายชื่อต้นไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ตามเส้นทางเดินป่าธรรมชาติ ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ = 55,000 บาท

1.8.6 กิจกรรมจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่บนเว็บไซต์ เพื่อคืนข้อมูลให้แก่ท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.9 หน่วยงานรับผิดชอบ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

- อ.ชนิดดา รัตนา และคณาจารย์สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ
- ดร.ธีรรัตน์ จีระมะกร และคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

1.10 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมโครงการ	จำนวน หน่วย นับ	วงเงิน (บาท)	ห้วง ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
1. พบผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษาและลงสำรวจศึกษาพื้นที่ (เตรียมพื้นที่ เตรียมคนทำงาน) และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องที่เคยเข้าร่วมโครงการมาให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อแสวงหาภาคีร่วมมือในการทำงานในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยากร : อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 10 คน	1	-	ตุลาคม - ธันวาคม 2564	
2. สสำรวจและบันทึกข้อมูลทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยากร : คณะดำเนินโครงการร่วมกับอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาและอาสาสมัคร อย่างน้อย 20 คน	1	100,000	มกราคม - มีนาคม 2565	
3. จำแนกทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยากร : คณะดำเนินโครงการร่วมกับอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาและอาสาสมัคร อย่างน้อย 10 คน	1	30,000	มีนาคม - 2565	

กิจกรรมโครงการ	จำนวน หน่วย นับ	วงเงิน (บาท)	หัวระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
4. กิจกรรมนำเข้าข้อมูล และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและสร้างแผนที่ทรัพยากรไม่มีค่า และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยากร : คณะดำเนินโครงการร่วมกับอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาและอาสาสมัคร อย่างน้อย 10 คน	1	15,000	มีนาคม - 2565	
5. กิจกรรมจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ตามเส้นทางเดินป่าธรรมชาติ วิทยากร : คณะดำเนินโครงการร่วมกับอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษาและอาสาสมัคร อย่างน้อย 20 คน	1	55,000	เมษายน 2565	
6. จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่บนเว็บไซต์ เพื่อคืนข้อมูลให้แก่ท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยากร : อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 10 คน	1	-	พฤษภาคม 2565	

** หมายเหตุ แผนการดำเนินกิจกรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

1.11 แผนการเบิกจ่ายเงิน

กิจกรรมหลัก	รวม งบประมาณ (บาท)	แผนการใช้จ่ายเงิน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1. พบผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษาและลงสำรวจศึกษาพื้นที่ (เตรียมพื้นที่ เตรียมคนทำงาน) และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องที่เคยเข้าร่วมโครงการมาให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อแสวงหาภาควิธีร่วมมือในการทำงานในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	-	√			
2. จำแนกทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	30,000		√	√	
3. กิจกรรมนำเข้าข้อมูล และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและสร้างแผนที่ทรัพยากรไม่มีค่า และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	15,000			√	
4. กิจกรรมจัดทำป้ายชื่อต้นไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด 58 ชนิด และไม้อื่นๆ ตามเส้นทางเดินป่าธรรมชาติ	55,000			√	

กิจกรรมหลัก	รวม งบประมาณ (บาท)	แผนการใช้จ่ายเงิน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
6. จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่บนเว็บไซต์ เพื่อคืนข้อมูลให้แก่ท้องถิ่นในอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	-			√	

1.12 การติดตามประเมินผล

1.12.1 โครงการที่ดำเนินการเป็นโครงการบริการวิชาการที่ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศด้านยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนางานวิจัยบนรากฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์และบริการวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญาของท้องถิ่นและชุมชน

1.12.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการในภาพรวม การประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการ สามารถแสดงรายละเอียดตามมิติต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่คาดว่าจะใช้ในการประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ

เกณฑ์การประเมินความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
เชิงปริมาณ	- ตัวอย่างทรัพยากร - ระดับความพึงพอใจของผู้ร่วมโครงการ - ร้อยละของผู้ร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ 90 ร้อยละ 85 ร้อยละ 85
เชิงคุณภาพ	- มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน - มีประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น - นักศึกษา บุคลากร และบุคคลทั่วไปเกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรในอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ - เป็นแหล่งความรู้ และสื่อในการจัดการเรียนการสอน เป็นแหล่งข้อมูลในการส่งเสริมการทำวิจัยเชิงลึกของบุคลากร อาจารย์ นักศึกษามหาวิทยาลัย	-
เชิงเวลา	- ดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	ดำเนินงานในไตรมาสที่ 1 ถึง 4
เชิงต้นทุน	- ความคุ้มค่าของงบประมาณต่อผู้ร่วมโครงการ - ผู้ร่วมโครงการสามารถฝึกทักษะเรียนรู้เกี่ยวกับการสำรวจและการเก็บรวบรวมทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น เป็นการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญา ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	-

1.12.3 วิธีการประเมินผล ทั้งนี้สามารถประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการ ตามตัวชี้วัดตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา สามารถแสดงรายละเอียดตามมิติต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา

แผนการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย	ลักษณะการบูรณาการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
แผนการบูรณาการกับการเรียนการสอน - ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การสำรวจภูมิประเทศ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการภูมิสารสนเทศ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การใช้แผนที่และระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ - หลักสูตรภูมิสารสนเทศ และหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม - นักศึกษาสาขาวิชาภูมิสารสนเทศ และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	- มีการนำเนื้อหาของการบริการวิชาการเข้าสอดแทรกในสาระวิชาที่ทำการสอน - นำนักศึกษาออกสำรวจพื้นที่เพื่อร่วมให้บริการวิชาการตามแผนงานที่กำหนด - มอบหมายงานให้นักศึกษาทำโครงการจากปัญหาของการให้บริการวิชาการ	- ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น / สามารถสอบผ่านในรายวิชา - ร้อยละของนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการ

1.13 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.13.1 ได้ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.13.2 ได้ฐานข้อมูลในการสืบสาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.13.3 เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร(กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ไม่มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่น ในพื้นที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.13.4 เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย

1.14 ประเภทกิจกรรม (โปรดเลือกประเภทกิจกรรมโดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐)

F : Frame (กรอบการดำเนินงาน)	A : Activity (กิจกรรม)	สัญลักษณ์
☒ F1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร	☐ A1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร	F1A1
	☒ A2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร	F1A2
	☐ A3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร	F1A3
☐ F2 กรอบการใช้ประโยชน์	☐ A4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร	F2A4
	☐ A5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร	F2A5
	☐ A6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร	F2A6
F : Frame (กรอบการดำเนินงาน)	A : Activity (กิจกรรม)	สัญลักษณ์
☐ F3 กรอบการสร้างจิตสำนึก	☐ A7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A7
	☐ A8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A8

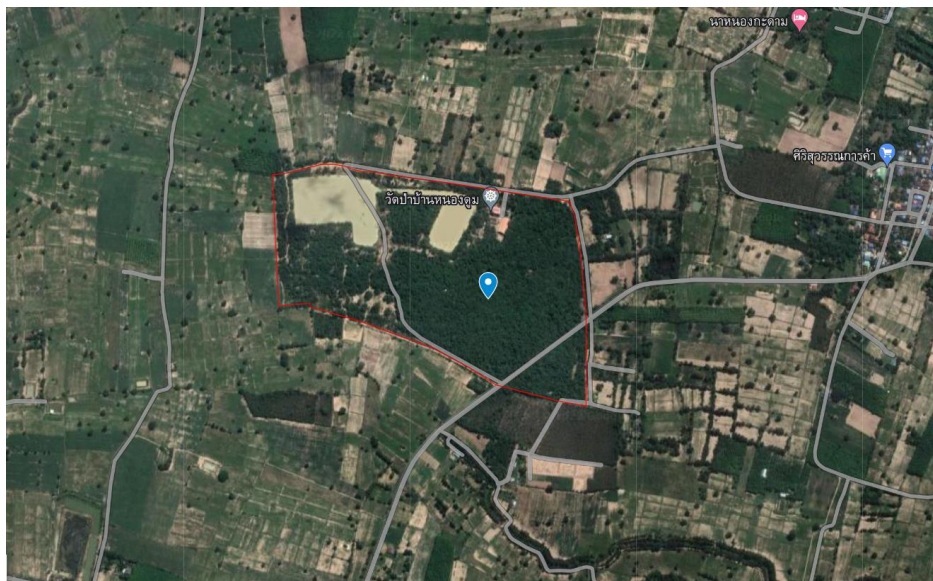
บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

2.1 พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ดอนเหมาะสำหรับการเกษตร โดยประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำการเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทรายไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ลักษณะแหล่งน้ำในตำบลเมืองแกไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติขนาดใหญ่ต้องอาศัยแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นจากแหล่งน้ำใต้ดิน และน้ำจากลำห้วย ป่าไม้ในพื้นที่ส่วนมากจะปลูกในที่สาธารณะประโยชน์ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่มิถุนายนถึงกลางเดือนพฤษภาคมอากาศร้อนและแห้งแล้งแต่บางครั้งอาจมีอากาศเย็นเกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนทุกปี เรียกว่า “พายุฤดูร้อน”

พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอบ้านสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 250 ไร่ วิธีการสำรวจป่า ใช้วิธีตีแปลงสำรวจ 4 แปลง แปลงละ 1 ไร่ หรือ 1,600 ตารางเมตร แปลง ขนาด 40 X 40 เมตร เป็นจำนวนทั้งหมด 20 ไร่

ภาพที่ 2.1 พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอบ้านสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ

เครื่องมืออุปกรณ์ในการสำรวจด้านทรัพยากรของไม้มีค่า 58 ชนิดและไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น สัตว์เลี้ยง ราษฎรชาวบ้าน และภูมิปัญญา ในพื้นที่สำรวจ ได้แก่

- 1) เครื่องกำหนดตำแหน่งพิกัดบนโลกด้วยดาวเทียม (GPS) แบบพกพา สำหรับค้นหาตำแหน่ง และเก็บตำแหน่งพรรณไม้ สมุนไพร สัตว์เลี้ยง ราษฎรชาวบ้าน และภูมิปัญญาที่พบ
- 2) ตลับเมตรวัดระยะ ใช้สำหรับวัดขนาดลำต้นของพรรณไม้

ข้อมูลพรรณไม้

หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

ชื่อไทย

ชื่อในท้องถิ่นที่สำรวจ

ชื่ออื่น

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ลักษณะต้น

ลักษณะใบ

ลักษณะดอก

ลักษณะผล

ลักษณะเนื้อไม้

การใช้ประโยชน์.....

จำนวนที่พบในพื้นที่สำรวจ.....ต้น

ผู้สำรวจ.....

วันที่ / /

ภาพที่ 2.4 แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพรรณไม้

แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพืชสมุนไพร

หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

[illegible]

ผู้สำรวจ.....

วันที่ _____ / _____ / _____

ภาพที่ 2.5 แบบสำรวจข้อมูลการกระจายตัวของพืชสมุนไพร

**แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญา
ปราชญ์/หมอสมุนไพร**

1. ชื่อ.....
ที่อยู่ปัจจุบัน.....
..... พิกัด: X..... Y.....
ภาพปราชญ์.....
อาชีพหลัก.....
หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....
2. เพศ
() ชาย () หญิง
3. การศึกษา
() ชั้นประถมศึกษา () ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลาย () ปริญญาตรีขึ้นไป
4. รายได้จากการประกอบอาชีพด้านสมุนไพร ต่อเดือน
() ต่ำกว่า 1,000 บาท () 1,000 – 2,000 บาท
() มากกว่า 1,000 – 5,000 บาท () มากกว่า 5,000 – 10,000 บาท
() มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป
5. นับถือศาสนา
() พุทธ () อิสลาม
() ฮินดู () คริสต์ () อื่นๆ ระบุ.....

ภาพที่ 2.6 แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาปราชญ์ / หมอสมุนไพร

แบบสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพร

หมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

ชื่อไทย

ชื่อในท้องถิ่นที่สำรวจ

ชื่ออื่น

.....

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ลักษณะวิสัย

ลักษณะต้น

ลักษณะใบ

ลักษณะดอก

ลักษณะผล

สรรพคุณ

.....

จำนวนที่พบในพื้นที่สำรวจ.....ต้น

ผู้สำรวจ.....
วันที่...../.....

ภาพที่ 2.7 แบบสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพร

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

สาขาภูมิปัญญา

สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการแพทย์แผนไทย
 สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ
 สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี

1. ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสภูมิปัญญา.....

2. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย/นาง/น.ส./ชุมชน/กลุ่ม)

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร

E-mail address

3. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์ ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง ☐ อื่นๆ.....

4. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

5. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

ภาพที่ 2.8 แบบสำรวจภูมิปัญญาในท้องถิ่น

แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1 สภาพภูมิประเทศ เช่น เป็นที่ราบ ลุ่ม ลำน้ำโขง ภูเขา ป่าพรุ ป่าชายหาด ป่าชายเลน ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง
 พื้นที่

.....

2 ลักษณะดิน

ลำดับ	กลุ่มชุดดิน ที่	ชื่อชุดดิน	เนื้อดิน	สีดิน	การระบายน้ำ ของดิน	ความเป็นกรด ด่าง ,pH	พิกัด X	พิกัด Y	ภาพ1	ภาพ2	ภาพ3

ภาพที่ 2.9 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น สภาพภูมิประเทศและลักษณะดิน

แบบสำรวจเลขที่.....

แบบสำรวจข้อมูลความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในชุมชน
บ้านเลขที่..... หมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับ	ชนิดสัตว์เลื้อย	จัดบ้าน/สถานที่เลี้ยงสัตว์		จำนวน	การใช้ประโยชน์	
		X	Y		ใช้เอง	ขาย
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
กรุณาเขียนคำตอบในบริเวณจุดบ่งชี้ที่กำหนดให้						
คำถามเสริม						
	1) จำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยที่มี		ชนิด			
	2) จำนวนตัวของสัตว์เลื้อยที่มี		ตัว			
	3) รายได้จากการขายสัตว์เลื้อยโดยประมาณ ต่อปี		บาท			
	4) สัตว์เลื้อยชนิดใดที่สร้างมูลค่าได้มากที่สุด					

หมายเหตุ: การสำรวจข้อมูลให้หมายความรวมถึงสัตว์เลื้อยที่มีประจำบ้านเช่น สุนัข แมวและนกด้วย
..... ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูลในการสำรวจครั้งนี้.....

ภาพที่ 2.10 แบบสำรวจข้อมูลด้านสัตว์เลื้อยในชุมชน

3 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ																	
ลำดับ	ชื่อแหล่งน้ำธรรมชาติ	ประเภท (1=แม่น้ำ 2=ห้วย 3=หนอง 4=คลอง 5=บึง)	ขนาด (กว้าง Xยาว=ตร.ม.)	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม.)	สภาพน้ำ (1=มีน้ำตลอดปี 2=เป็นฤดูกาล)	ค่าพิกัด		รหัสภาพ	พารามิเตอร์ที่ตรวจวัด								
						พิกัด X	พิกัด Y		อุณหภูมิ	Do	ความเค็ม	การนำไฟฟ้า	pH	TDS	สี	กลิ่น	จุลินทรีย์

แหล่งน้ำชลประทาน									
ลำดับ	ชื่อแหล่งน้ำชลประทาน	ประเภท (1=เขื่อน 2=อ่างเก็บน้ำ 3=คลองชลประทาน 4=ฝาย)	กว้าง (ม.)	ยาว (ม.)	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม.)	สภาพน้ำ (1=มีน้ำตลอดปี 2=เป็นฤดูกาล)	พิกัด X	พิกัด Y	ภาพ

ภาพที่ 2.11 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้น จำนวน..... ครอบคลุมพื้นที่.....

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี มิลลิเมตร ช่วงเดือน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี มิลลิเมตร ช่วงเดือน

พิกัด ค่า X : ค่า Y :

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- ☐ เพียงพตลอดปี
- ☐ น้ำแห้งในช่วงเดือน.....
- ☐ น้ำท่วมในช่วงเดือน.....

4 อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส) : เช้า..... °C เที่ยง..... °C เย็น..... °C

ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน สูงสุด..... °C ต่ำสุด..... °C

พิกัด ค่า X : ค่า Y :

5 ปริมาณแสง (เปอร์เซ็นต์ความเข้มแสง) :

เช้า..... % เที่ยง..... % เย็น..... %

พิกัด ค่า X : ค่า Y :

ภาพที่ 2.12 แบบสำรวจข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น อุณหภูมิและปริมาณแสง

2.3 วิธีการดำเนินงาน

2.3.1 วิธีการเก็บสำรวจพรรณไม้ และสมุนไพร

การสำรวจความหลากหลายของพรรณพืชเพื่อการอนุรักษ์ในเขตพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีวิธีการดังนี้

1) การสุ่มเลือกแปลงตัวอย่าง ได้ทำการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลา 7 เดือน โดยทำการสำรวจดูอาณาเขตพื้นที่ป่าแล้วทำการวางแปลงตัวอย่าง ขนาด 40x40 เมตร เตรียม เชือกฟาง 40 เมตร 4 เส้น หรือ 8 เส้น ต่อกันเลือกบริเวณที่ไม่ใช่ที่ว่างเปล่าในแต่ละแปลงใช้เทปยาว 40 เมตร วางแนวแล้วใช้เชือกทำการเล็งแนวให้แต่ละเส้นทำมุมฉากซึ่งกันและกัน จากนั้นใช้เชือกซึ่งเป็นขอบแปลงทั้ง 4 ด้าน เป็นแปลงตัวอย่างโดยทำการแบ่งแปลงตัวอย่างแต่ละด้านออกเป็น 4 ส่วนๆ ละ 10 เมตร ใช้เชือกซึ่งระหว่างด้านตรงกันข้ามแบ่งออกเป็นแปลงย่อยขนาด 10x10 เมตร แล้วทำการเก็บข้อมูลพรรณไม้ยืนต้นที่มีขนาดลำต้นสูงมากกว่า 150 เซนติเมตร และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นขนาดมากกว่า 5 เซนติเมตร รวมถึงพืชสมุนไพรทุกชนิด และการกระจายตัวของสิ่งมีชีวิตตลอดจนการกระจายตัวของสัตว์และแมลงที่พบในแปลงตัวอย่างทั้งหมด วัดประเมินความสูง ใช้วิธีการคาดคะเน โดยใช้ท่อ Pvc ขนาด 2 เมตร แนบกับลำต้น และถอยออกมามองให้เห็นทั้งลำต้น และนับอัตราส่วน หรือการถ่ายภาพ แล้วมาเทียบอัตราส่วนภายหลังด้วยไม้บรรทัด

ภาพที่ 2.13 การวางแปลงตัวอย่างขนาด 40 X 40 เมตร

2) การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้าง และองค์ประกอบของชนิดพรรณไม้ โดยทำการนับและบันทึกชื่อพื้นเมืองของชนิดพรรณไม้ พืชสมุนไพรทุกชนิดและการกระจายตัวของสิ่งมีชีวิตตลอดจนการกระจายตัวของสัตว์และแมลงในแต่ละแปลง และใช้เครื่อง GPS ดูจุดพิกัดภูมิศาสตร์ของแต่ละแปลงเพื่อประกอบการเก็บข้อมูล

ภาพที่ 2.14 การจับจุดพิกัดภูมิศาสตร์ของแปลงตัวอย่างด้วยเครื่อง GPS

3) การสำรวจพรรณไม้ สำรวจพรรณไม้โดยมีคณาจารย์และนักศึกษา เจ้าหน้าที่จาก องค์การบริหารส่วนตำบลและปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้พาสำรวจ จุดบันทึกรายชื่อพรรณไม้ยืนต้นที่พบ และลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และเขียนหมายเลขตามลำดับก่อนหลัง สอบถามข้อมูลพรรณไม้จาก ปราชญ์ชาวบ้าน รวบรวมข้อมูลที่ค้นคว้าได้และจำแนกพรรณไม้

ภาพที่ 2.15 การลงสำรวจพรรณไม้และไม้อื่นๆ สมุนไพรท้องถิ่น เขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

2.3.2 วิธีการเก็บแหล่งน้ำเพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำ ใช้วิธีการเก็บน้ำจากรอบสระน้ำโดยเก็บ น้ำแต่ละมุมของสระน้ำ และใช้เครื่องมือวัดคุณภาพน้ำในการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

2.3.3 วิธีการเก็บข้อมูลกายภาพของดิน ใช้วิธีการขุดดินลึกประมาณ 25-50 เซนติเมตร

2.3.4 ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปริมาณแสง และอุณหภูมิ ได้จากการค้นข้อมูลจากการกรมอุตุนิยมวิทยา

ภาพที่ 2.16 การเก็บแหล่งน้ำ

ภาพที่ 2.17 การขุดดินเพื่อตรวจสอบดิน

2.3.5 สำนักรวภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเก็บข้อมูลของสัตว์เลื้อยคลานในท้องถิ่น เนื่องด้วย การดำเนินโครงการครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) จึงต้องมีการสำรวจเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาต่างๆ โดยโครงการในครั้งนี้ได้มีการสำรวจค้นหา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสมุนไพรเขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสรรพคุณและประโยชน์ของไหลือคือ มีสรรพคุณรักษาโรคทางระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะอาการไอ หลอดลมอักเสบ หอบหืด และมีฤทธิ์ขับพยาธิ แก้กิด สัมป่อย ใบมีรสเปรี้ยวฝาดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณช่วยขับเสมหะ ขับระดูขาว แก้กิด ฟอกโลหิต แก้กิดโรตา ย่านาง ต้นมีรสจืดขม สรรพคุณถอนพิษผิดสำแดง รักษาพิษไข้ แก้กิดตัวร้อน แก้กิดกลับ และรักษาโรคปวดข้อ รากรสจืดขม ใช้แก้กิดทุกชนิด ขับพิษต่างๆ แก้กิดท้องผูก วิธีการเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเก็บข้อมูลของ สัตว์เลื้อยคลานในท้องถิ่นโดยใช้การเดินสอบถามบ้านแต่ละหลังในชุมชนนั้น

ภาพที่ 2.18 สำนักรวภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชสมุนไพร

2.3.6 วิธีการจัดทำเส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนหนองดุม เป็นวิธีการจัดทำเส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนระยะใกล้ที่มุ่งเน้นถึงการสื่อความหมายธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความรู้ต่างๆ แก่ชาวบ้านในพื้นที่หรือผู้คนที่ต้องการเดินศึกษาป่าชุมชนหนองดุมในระยะทางที่ไม่ไกล และไม่ลำบากเกินไป จึงได้มีจัดทำเส้นทางเดินศึกษาป่าโดยมีการประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศในการจัดแผนที่เส้นทางศึกษาป่าชุมชน โดยรายละเอียดข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำเส้นทางศึกษาป่าชุมชนหนองดุมมีดังนี้

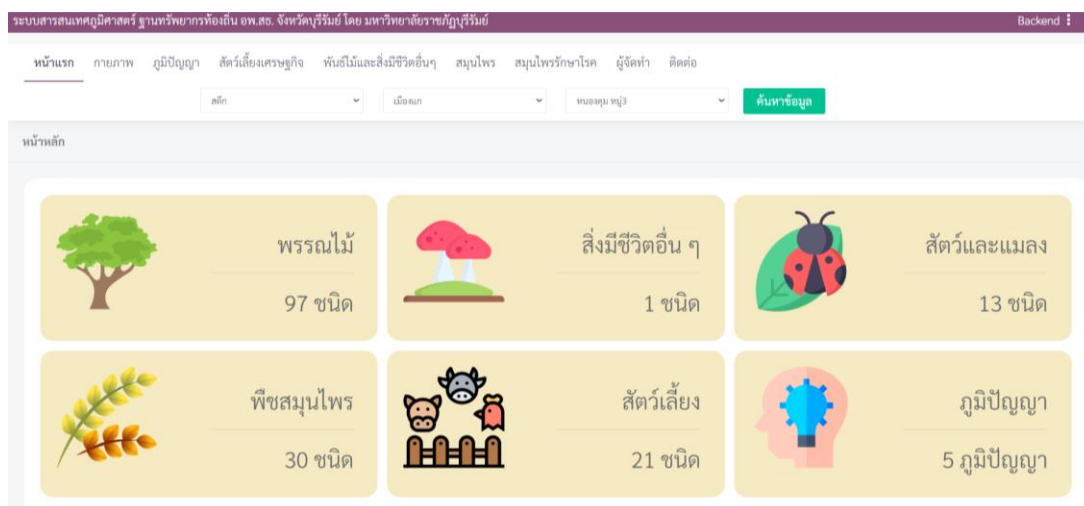
2.3.6.1 เก็บค่าพิกัดตำแหน่งด้วยเครื่องมือ GPS ของพืชพรรณที่เจอในเส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนหนองดุม

2.3.6.2 ทำการดาวน์โหลดข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมที่ใช้ในการดำเนินการเป็นข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดปานกลางถึงสูง และครอบคลุมพื้นที่ป่าชุมชนหนองดุม

2.3.6.3 จัดทำแผนที่เส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนหนองดุมผ่านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ด้วยโปรแกรม ArcMap โดยมีการนำข้อมูลค่าพิกัดตำแหน่งพืชพรรณเข้าสู่โปรแกรม และหลังจากนั้นทำการ Digitize เส้นทางศึกษาป่าชุมชน และทำการ Layout แผนที่เพื่อนำไปใช้งานได้

2.3.7 จัดทำระบบฐานข้อมูล

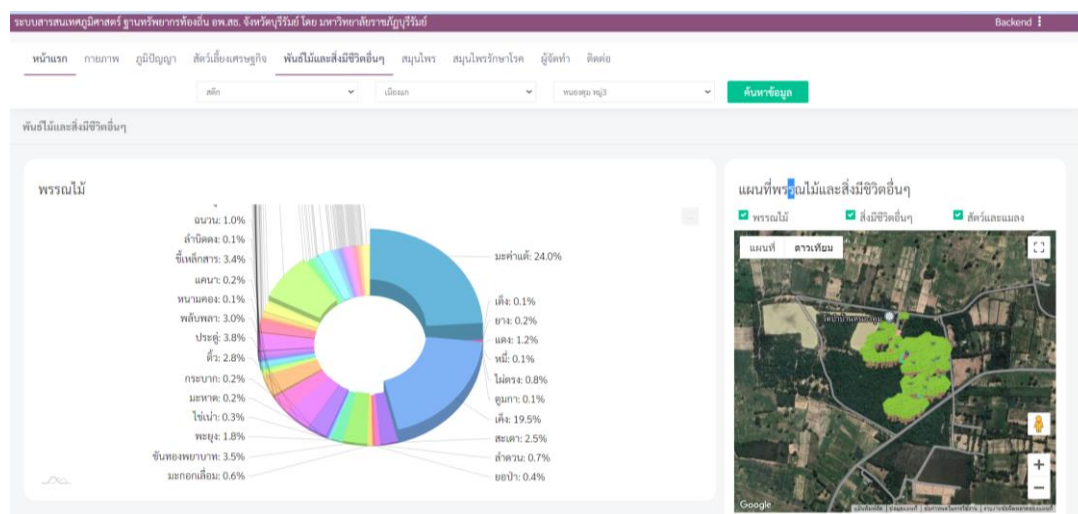
โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการลงพื้นที่สำรวจ และบันทึกข้อมูลพรรณไม้ยืนต้น พืชสมุนไพรทุกชนิดและการกระจายตัวของสิ่งมีชีวิตตลอดจนการกระจายตัวของสัตว์และแมลงในแต่ละแปลง จากการสำรวจมาค้นหาข้อมูลชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อพื้นเมือง ชื่อท้องถิ่น ลักษณะทางกายภาพ ภาพถ่ายของไม้ยืนต้นที่สำรวจพบ รวมถึงสัตว์เลื้อย และภูมิปัญญา มาจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งแสดงใน <https://bigdata-bru.org/rspg/index.php> มีหน้าแรกแสดงดังภาพที่ 2.19

ภาพที่ 2.19 หน้าแรกของเว็บไซต์และจะแสดงข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

การแสดงตำแหน่งพรรณไม้ สิ่งมีชีวิต สัตว์และแมลง พืชสมุนไพร สัตว์เลี้ยง ในแผนที่ออนไลน์ จะแสดงตำแหน่งที่ตั้ง และทำให้เห็นความถี่ของพืชทั้งหมดในแต่ละพื้นที่ โดยสัญลักษณ์ของพรรณไม้ จะเป็นรูปต้นไม้สีเขียว และสัญลักษณ์ของสมุนไพรพื้นถิ่น จะเป็นรูปต้นไม้สีเขียว ดังภาพที่ 2.20

ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก มีพรรณไม้ 84 ชนิด และไม้อื่นๆ สิ่งมีชีวิต 1 ชนิด สัตว์และแมลง 11 ชนิด พืชสมุนไพร 29 ชนิด สัตว์เลี้ยง 21 ชนิด และภูมิปัญญา 5 ภูมิปัญญา ดังนี้

ภาพที่ 2.20 ข้อมูลและการกระจายตัวของตำแหน่งพรรณไม้ ตำบลเมืองแก

รายการของภูมิปัญญาท้องถิ่น

Copy Ctrl Print

ค้นหา:

ลำดับ	สาขาภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	รหัสภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	จัดการ
1	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นายสุพรรณ แวงภูเขียว	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
2	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาง อุบล นาคคำจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
3	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาย จักรกรวุฒิ พานสอน	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
4	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นายสุพรรณ พงสม	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
5	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นายสมิธ โกรจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
6	สาขาสหกรรม			นายสุพรรณ แวงภูเขียว	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
7	สาขาสหกรรม	การทำเกษตรพอเพียง		นายบรรลัด อ่างทนาย	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
8	สาขาสหกรรมและศิลปกรรม	เครื่องจักสาน		นายสิงห์ ศรีเจริญ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ	

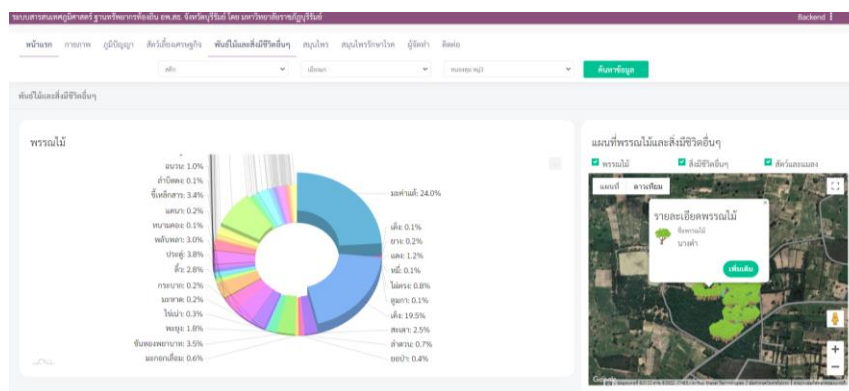
แสดง 1 ถึง 8 จาก 8 รายการ

ก่อนหน้า 1 ถัดไป

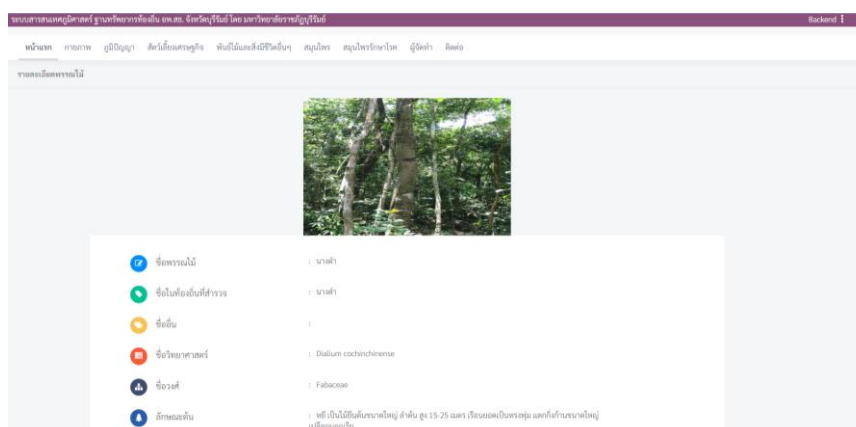
ภาพที่ 2.21 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

หากคลิกที่ตำแหน่งสัญลักษณ์ จะมีหน้าต่างขนาดเล็กแสดงข้อมูลภาพของต้นไม้ และสมุนไพรแต่ละชนิด พร้อมชื่อไทยของชนิดนั้น ดังภาพที่ 2.22-2.26 สิ่งมีชีวิตอื่นๆ สัตว์และแมลง และสัตว์เลื้อยสามารถคลิกที่ตำแหน่งสัญลักษณ์ จะแสดงข้อมูลเช่นกัน ดังภาพที่ 2.27-2.30

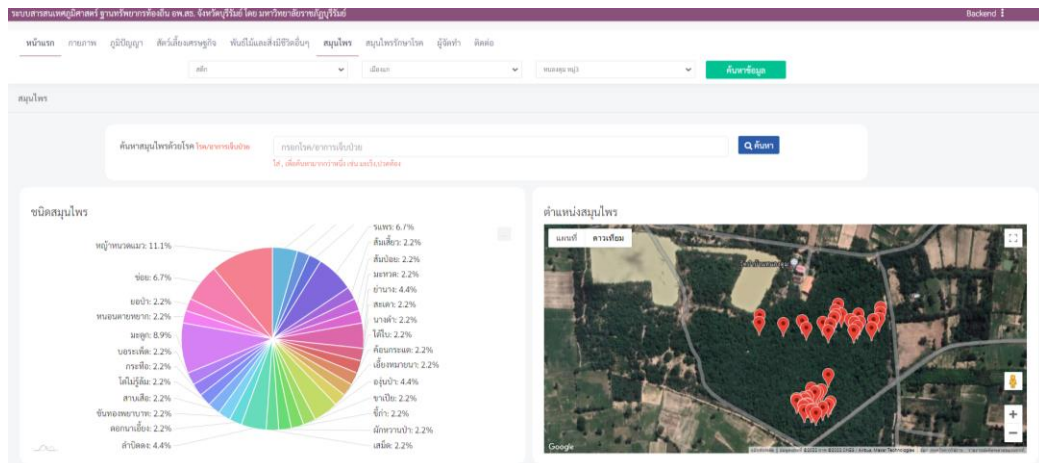
นอกจากนี้ยังแสดงข้อมูลของปราชญ์/หมอสมุนไพร ที่มีในพื้นที่นั้นๆ จะแสดงข้อมูล ชื่อ-สกุล ความรู้ด้านสมุนไพร การใช้สมุนไพร และการผลิตสมุนไพร เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่าย ดังภาพที่ 2.31 การค้นหาสมุนไพรตามอาการโรค ดังภาพที่ 2.32-2.34

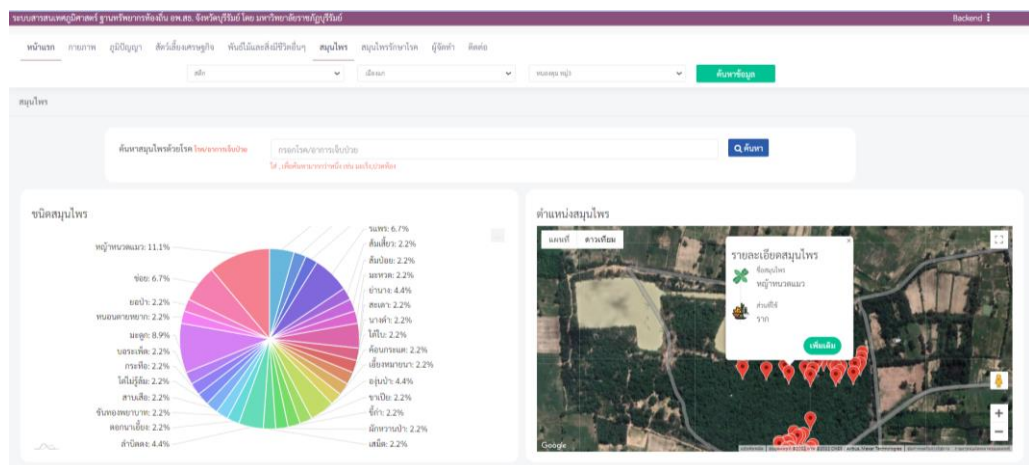
ภาพที่ 2.22 หน้าต่างแสดงรายละเอียดของพรรณไม้

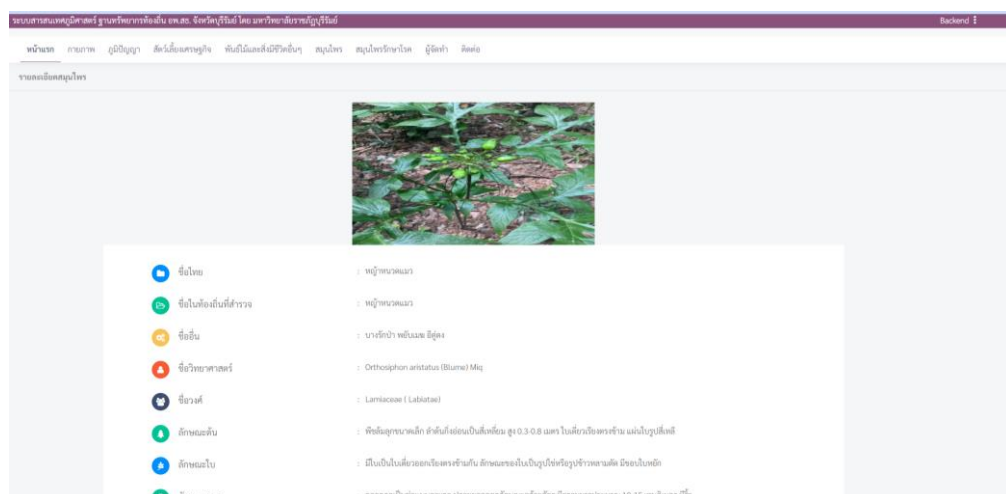
ภาพที่ 2.23 รายละเอียดพรรณไม้ ชื่อพรรณไม้ ชื่อในท้องถิ่น และอื่นๆ

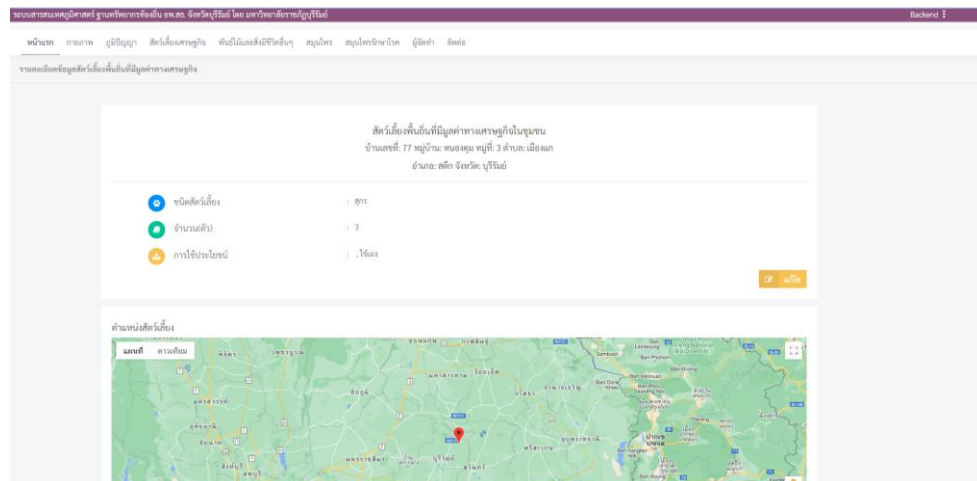
ภาพที่ 2.24 ข้อมูลและตำแหน่งการกระจายตัวของพืชสมุนไพรท้องถิ่น

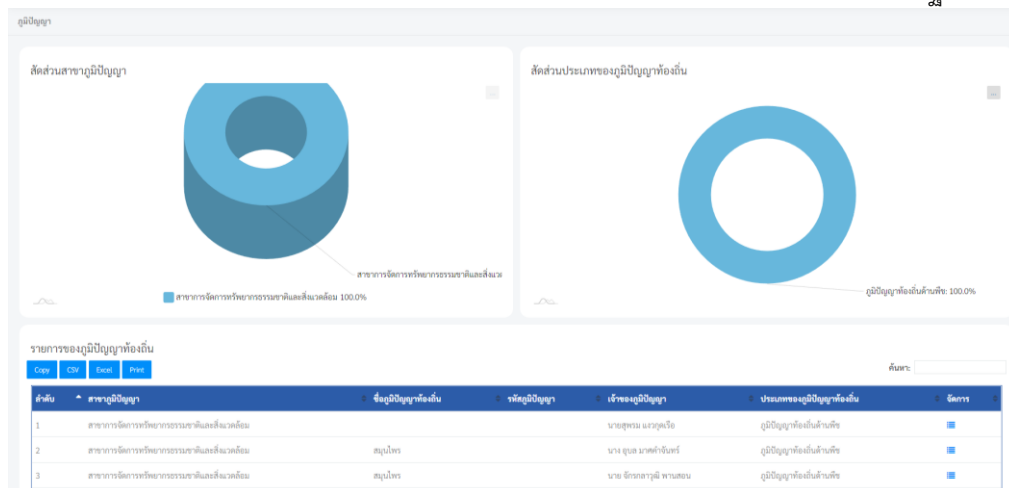
ภาพที่ 2.25 หน้าต่างแสดงรายละเอียดสมุนไพรท้องถิ่น

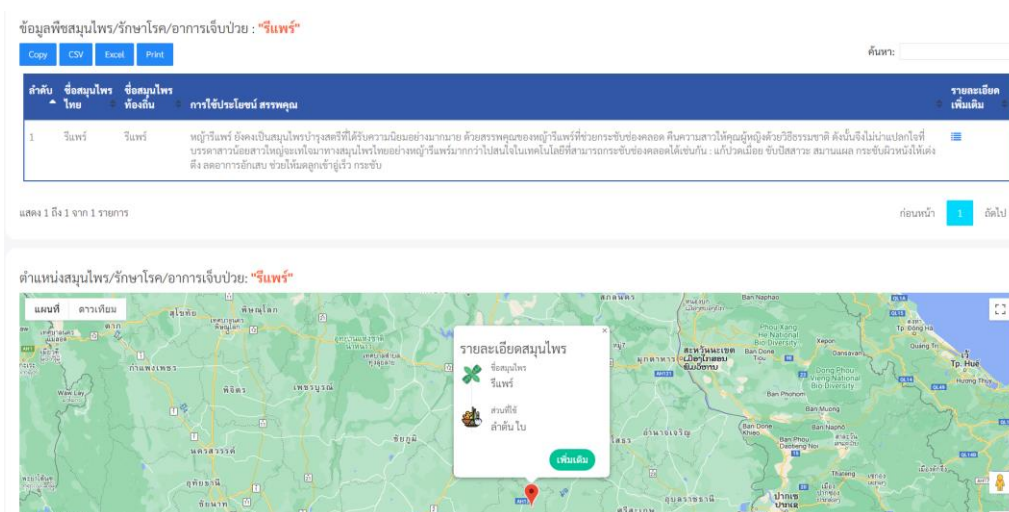
ภาพที่ 2.26 รายละเอียดพืชสมุนไพร ชื่อไทย ชื่อในท้องถิ่น และอื่นๆ

ภาพที่ 2.30 รายละเอียดข้อสัตว์เลี้ยง ชนิดสัตว์เลี้ยง ประเภทสัตว์เลี้ยงทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 2.31 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้านด้านพืช

ภาพที่ 2.32 การแสดงข้อมูล และตำแหน่งการค้นหาสมุนไพรด้วยโรค

Copy CSV Excel Print

ค้นหา:

[illegible]

ค้นหาสมมุติฐานโดยอัตโนมัติ

ค้นหา

ใส่ , เพื่อค้นหาจากตัวนี้ เช่น มะเร็ง, ปวดท้อง

Copy CSV Excel Print

ค้นหา: [illegible]

ก่อนหน้า **1** ถัดไป

บทที่ 3

ผลการดำเนินโครงการ

โครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการสำรวจ เก็บข้อมูลไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาด้านสมุนไพร บันทึกข้อมูลพิกัดตำแหน่ง รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม และหมู่ 3 บ้านหนองดุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีผลการดำเนินโครงการดังนี้

3.1 การกระจายตัวของไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น สัตว์และแมลง

จากการสำรวจไม้มีค่า 58 ชนิด และสมุนไพรพื้นถิ่น พบว่าทั้ง 3 พื้นที่ไม้มีค่าและไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น สัตว์และแมลง ดังนี้

ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ดอนเหมาะสำหรับการเกษตร โดยประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำการเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทรายไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ลักษณะแหล่งน้ำในตำบลเมืองเก่าไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติขนาดใหญ่ต้องอาศัยแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นจากแหล่งน้ำใต้ดิน และน้ำจากลำห้วย ป่าไม้ในพื้นที่ส่วนมากจะปลูกในที่สาธารณะประโยชน์ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมอากาศร้อนและแห้งแล้งแต่บางครั้งอาจมีอากาศเย็น เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนทุกปี เรียกว่า “พายุฤดูร้อน”

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 62 มิลลิเมตรต่อปี

แหล่งน้ำธรรมชาติ มี 2 แหล่งน้ำ ได้แก่ หนองเสม็ด ขนาด 39,320 ตารางเมตร ปริมาณน้ำ 393,400 ลูกบาศก์เมตร มีน้ำตลอดปี และหนองเกาะ ขนาด 47,250 ตารางเมตร ปริมาณน้ำ 378,000 ลูกบาศก์เมตร มีน้ำตลอดปี ผลการศึกษาคุณภาพน้ำในแหล่งผิวดินทั้ง 2 แหล่ง พบว่า มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำต่าง ๆ ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (น้ำผิวดินประเภทที่ 3)

ปริมาณแสง การกระจายของความเข้มรังสีอาทิตย์ มีค่าความเข้มรังสีอาทิตย์อยู่ในช่วงเฉลี่ย $18.57 \text{ MJ/m}^2\text{-day}$

อุณหภูมิ สภาพอุณหภูมิโดยทั่วไป ช่วงเช้าอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 27 องศาเซลเซียส ช่วงเที่ยง-บ่ายอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 35.41 องศาเซลเซียส และช่วงเย็นอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 25.27 องศาเซลเซียส

ลักษณะดินของป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีชุดดิน 1 ชุดดิน ได้แก่ ชุดดินคง (Kng)

ชุดดินคง (Kng) กลุ่มชุดดินที่ 36 การระบายน้ำดีปานกลาง การซึมผ่านได้ของน้ำปานกลาง ลักษณะสมบัติของดินเป็นดินลึกดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายสีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียวสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลืองอาจพบสีเทาปนน้ำตาลเทาหรือเทาปนชมพูในดินล่างลึกลงไปพบจุดประสีน้ำตาลแกมหรือสีเหลืองปนแดงภายในความลึกก่อน 100 ซม.จากผิวดินอาจพบก้อนเหล็กสะสมในดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0-8.0) ในดินล่าง

ภาพที่ 3.1 ชุดดินคง (Kng)

จากการสำรวจการกระจายตัวของพรรณไม้และไม้อื่นๆ ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม พบว่ามี 84 ชนิด ทั้งหมด 958 ต้น ได้แก่ มะค่าแต้ 229 ต้น, เต็ง 1 ต้น, ยาง 2 ต้น, แดง 17 ต้น, หมี่ 1 ต้น, ไม้ตรง 8 ต้น, ตูมกา 1 ต้น, เค็ง 259 ต้น, สะเดา 24 ต้น, ลำดวน 7 ต้น, ยอป่า 4 ต้น, มะกอกเลื่อม 13 ต้น, ขันทองพยาบาท 33 ต้น, พะยุง 36 ต้น, ไข่เน่า 3 ต้น, มะหาด 2 ต้น, กระบาก 3 ต้น, ตั้ว 27 ต้น, ประดู่ 40 ต้น, พลับพลา 29 ต้น, หนามคอง 1 ต้น, แคนา 2 ต้น, ขี้เหล็กสาร 32 ต้น, ลำปัดดง 1 ต้น, ฉนวน 10 ต้น, ก้ามปู 1 ต้น, โมก 9 ต้น, ไทร 1 ต้น, กระโดนน้ำ 1 ต้น, ตีนนก 2 ต้น, มะกอก 1 ต้น, ตะเคียน 1 ต้น, ตะขบป่า 2 ต้น, แสลงใจ 1 ต้น, อะราง 24 ต้น, มะค่าโมง 2 ต้น, มะขามป้อม 3 ต้น, สะเดาข่าง 1 ต้น, มะหาด 15 ต้น, ส้มเสี้ยว 5 ต้น, ตะแบก 2 ต้น, แสมสาร 1 ต้น, พันชาติ 5 ต้น, ต้น, น้ำเกี้ยง (รังใหญ่) 7 ต้น, ลำพอง 2 ต้น, ยูคาลิปตัส 2 ต้น, กล้วยน้อย 6 ต้น, คัดข้าว 3 ต้น, แสลงพัน 1 ต้น, คันทรง 1 ต้น, ข่อย 18 ต้น, ผักกะสัง 1 ต้น, กุ่มทา 1 ต้น, เปี้ย 3 ต้น, กระถิน 4 ต้น, เลียบ 1 ต้น, กาสะลอง 1 ต้น, ฉนวน 2 ต้น, ชิงชัน 1 ต้น, กระปุกป่า 1 ต้น, มะกรูดป่า 1 ต้น, ฦวมกเลื่อม 1 ต้น, สมัด 1 ต้น, เสียม 1 ต้น, ตะโกดำ 1 ต้น, พญามวกเหล็ก 1 ต้น, ต้นเสี้ยว 8 ต้น, เชียงป่า 1 ต้น, จำปา 1 ต้น, กลอย 1 ต้น, องุ่นป่า 1 ต้น, มะขามน้ำ 1 ต้น, สัก 1 ต้น, กล้วยไม้

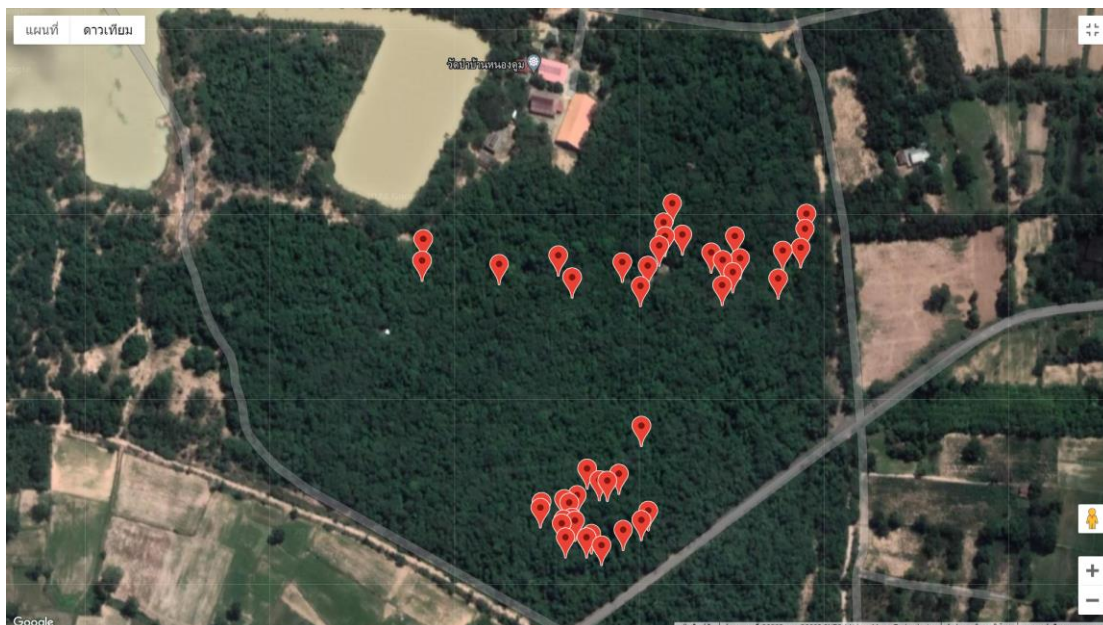
ป่า 1 ต้น, เครือพลูด่าง 1 ต้น, ต้นโพธิ์ 1 ต้น, แคพอย 2 ต้น, คนทา 1 ต้น, กระถินณรงค์ 2 ต้น, ขมิ้น 1 ต้น, หญ้าใบไผ่ 1 ต้น, ขมวง 1 ต้น, แคน 1 ต้น และต้นขี้กะท่าง 9 ต้น

ภาพที่ 3.2 แผนที่การกระจายตัวของไม้มีค่าและไม้อื่นๆ 84 ชนิด ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

สมุนไพรพื้นถิ่น พบว่ามี 29 ชนิด ทั้งหมด 45 ต้น ได้แก่ ไหล่อีคือ 2 ต้น, ตูมกา 1 ต้น, คัดเค้า 1 ต้น, หญ้ารีแพร์ 3 ต้น, ส้มเสี้ยว 1 ต้น, ส้มป่อย 1 ต้น, มะหาด 1 ต้น, ย่านาง 2 ต้น, สะเดา 1 ต้น, นางดำ 1 ต้น, ใต้ใบ 1 ต้น, ค้อนกระแต 1 ต้น, เอียงหมายนา 2 ต้น, อุ่นป่า 2 ต้น, ขาเปี้ย 1 ต้น, ขี้ก่า 1 ต้น, ผักหวานป่า 1 ต้น, เสม็ด 1 ต้น, ลำบิดดง 2 ต้น, ขันทองพยาบาท 1 ต้น, สาบเสือ 1 ต้น, โดไม่รู้ล้ม 1 ต้น, กระทือ 1 ต้น, บอระเพ็ด 1 ต้น, มะดูก 4 ต้น, หนอนตายหยาก 1 ต้น, ยอป่า 1 ต้น, ข่อย 3 ต้น และหญ้าหนวดแมว 5 ต้น

สมุนไพรท้องถิ่นที่ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง พบว่ามี 6 ชนิด ได้แก่ ย่านาง 2 ต้น, ค้อนกระแต 1 ต้น, มะขามป้อม 3 ต้น, พะยุง 36 ต้น, หนามแท่ง 1 ต้น และดอกนาเอียง 1 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่ลดระดับน้ำตาลในเลือดโรคเบาหวาน พบว่ามี 3 ชนิด ได้แก่ ผักหวานป่า 1 ต้น, ยอป่า 1 ต้น และหนามแท่ง 1 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่ช่วยขับลมหรือท้องอืด พบว่ามี 4 ชนิด ได้แก่ ย่านาง 2 ต้น, เสม็ด 1 ต้น, มะกอก 1 ต้น และมะหาด 2 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่รักษาโรคความดันโลหิตต่ำ พบว่ามี 2 ชนิด ได้แก่ ดอกนาเอียง 1 ต้น และหญ้าหนวดแมว 5 ต้น

ภาพที่ 3.3 แผนที่การกระจายตัวของสมุนไพรรักษา 29 ชนิด ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ภูมิปัญญา 3 ภูมิปัญญา ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางด้านสมุนไพร จำนวน 5 คน ได้แก่ นายสุพรม แวงกุดเรือ นางอุบล มาศคำจันทร์ นายจักรกลาวุฒิ พานสอน นางบุญทอง พลสม และนางสมัย ไกรจันทร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร สาขาเกษตรกรรมและการทำเกษตรพอเพียง จำนวน 2 คน ได้แก่ นายสุพรม แวงกุดเรือ และนายประสงค์ อาจหาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการสาขาสหกรรมและหัตถกรรมเครื่องจักรสาน จำนวน 1 คน ได้แก่ นายสิงห์ ศรีเจริญ

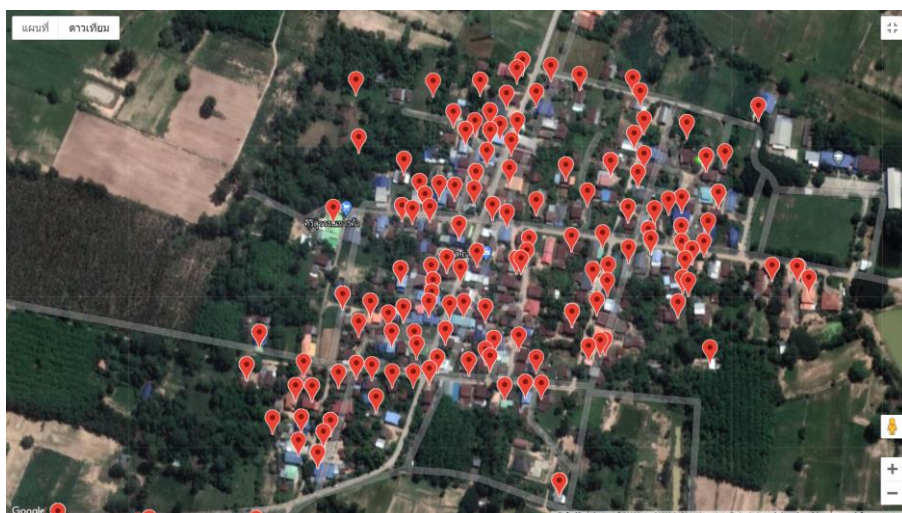
รายการของภูมิปัญญาท้องถิ่น

Copy CSV Excel Print ค้นหา:

ลำดับ	สาขาภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	รหัสภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	จัดการ
1	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นายสุพรม แวงกุดเรือ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
2	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาง อุบล มาศคำจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
3	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาย จักรกลาวุฒิ พานสอน	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
4	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นางบุญทอง พลสม	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
5	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นางสมัย ไกรจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
6	สาขาเกษตรกรรม			นายสุพรม แวงกุดเรือ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
7	สาขาเกษตรกรรม	การทำเกษตรพอเพียง		นายประสงค์ อาจหาญ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
8	สาขาสหกรรมและหัตถกรรม	เครื่องจักรสาน		นายสิงห์ ศรีเจริญ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป	

ภาพที่ 3.4 แบบสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองดุม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น พบว่ามี 21 ชนิด ทั้งหมด 21,127 ตัว ได้แก่ โคเนื้อ 420 ตัว, สุกร 20 ตัว, ไก่พื้นเมือง 1,960 ตัว, ไก่เนื้อ 340 ตัว, ไก่ไข่ 545 ตัว, เป็ดเนื้อ 236 ตัว, เป็ดไข่ 184 ตัว, แพะ 5 ตัว, สุนัข 163 ตัว, แมว 34 ตัว, หอยเชอรี่ 1,000 ตัว, กระต่าย 1 ตัว, นกกระทา 300 ตัว, กบ 310 ตัว, ปลา 15,546 ตัว, ห่าน 10 ตัว, หนูพุก 2 ตัว, ไก่วง 12 ตัว, ไก่ชน 30 ตัว, นก 5 ตัว และปลาสวยงาม 4 ตัว

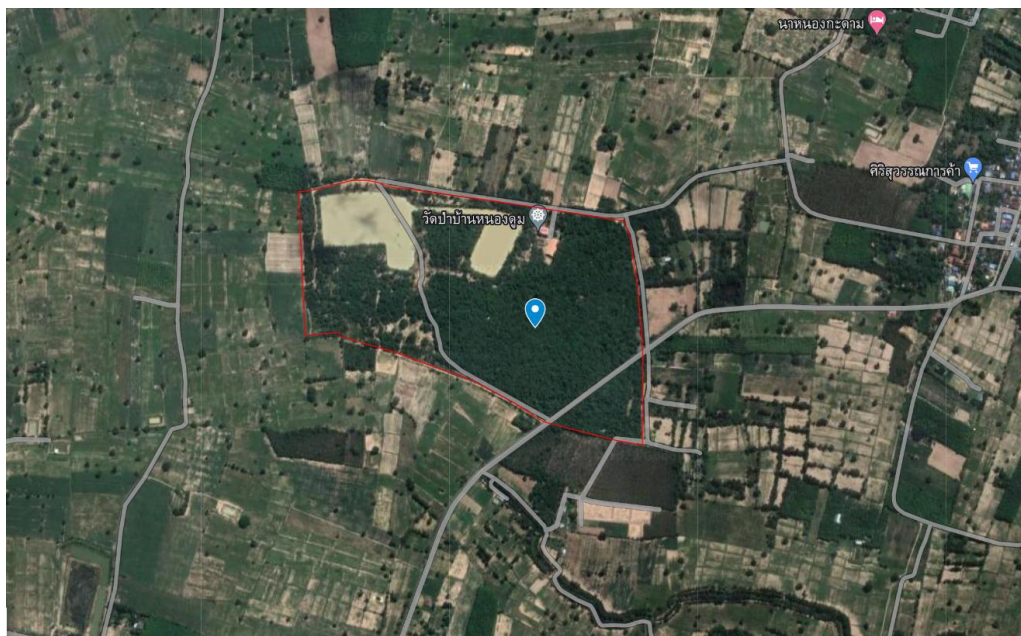

ภาพที่ 3.5 แผนที่การกระจายตัวของสัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น 21 ชนิด บ้านหนองดุม

สัตว์และแมลง 11 ชนิด มีทั้งหมด 16 ตัว ได้แก่ มดแดง 1 ตัว, แมงมุม 3 ตัว, หอยทาก 1 ตัว, ฝิเสื่อ 2 ตัว, ปลวก 2 ตัว, ยุง 1 ตัว, ตั๊กแตน 2 ตัว, หนอน 1 ตัว, ไส้เดือนดิน 1 ตัว, แมงไม้ 1 ตัว และตุ๊กแก 1 ตัว

ภาพที่ 3.6 แผนที่การกระจายตัวของสัตว์และแมลง 11 ชนิด ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม

ภาพที่ 3.7 ขอบเขตของป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 ลักษณะไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น สัตว์และแมลง

3.2.1 พรรณไม้ สมุนไพร สัตว์เลี้ยง สัตว์และแมลง ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 3.1 ลักษณะพรรณไม้ 84 ชนิด และไม้อื่นๆ ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
1	มะค่าแต้	มะค่าแต้	229	- ลักษณะต้นเป็นไม้ยืนสูงประมาณ 10-15 เมตร - ลักษณะของใบคล้ายคลึงกับขนนกเพราะออกเรียงสลับกันและมีใบย่อยนั้นประมาณ 3-4 ใบ - ดอกมีลักษณะเป็นสีเหลืองแกมเขียวมีกลีบเลี้ยงหนาถึง 4 กลีบ	

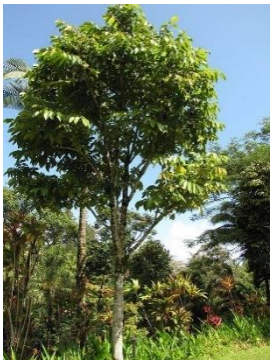
ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
2	เต็ง	เต็ง	1	-ลักษณะต้นจัดเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดเล็กไปจนถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 10-25 เมตร -ใบมีลักษณะเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับกัน ดอกดอกเป็นช่อแยกแขนง -ลำของต้นเต็งรัง มีลักษณะเป็นรูปทรงไข่หรือรูปกลมรี	
3	ยาง	ยาง	2	-ยางเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่มีความสูงประมาณ 40 เมตร ลำต้นตรงเปลือกเรียบสีเทาปนขาว -ใบเป็นใบเดี่ยว ออกแบบสลับรูปไข่แกมรูปหอก -เนื้อใบหนาดอกสีชมพู	
4	ไม้แดง	แดง	17	-เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูงของต้นได้ถึง 25 เมตร -เนื้อไม้มีสีแดงเรื่อ ๆ หรือเป็นสีน้ำตาลอมแดง -ฟอกเป็นช่อแบบขนนกสองชั้น มีสีเหลืองขนาดเล็ก มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ	
5	เค็ง	เค็ง	259	-ไม้ต้น สูง 15-30 เมตร -ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่เรียงสลับ ใบรูปไข่ถึงรูปรี กว้าง 1.5-4.5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร -ผิวใบเกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย -ดอกเล็กสีขาว ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ตามปลายกิ่ง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
6	หมี่	หมี่	1	- ไม้ยืนต้น สูง 5-15 เมตร - เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ลำต้นแก่แตกเป็นร่องตื้นตามยาว - ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับ หรือค่อนข้างกลม - ดอกช่อซี่ร่มออกที่ซอกใบ แยกเพศอยู่คนละต้น ดอกย่อยสีเหลือง	
7	ไผ่ตรง	ไผ่	8	- เป็นไผ่ประเภทเหง้ามีกอขนาดใหญ่ สูง 20-30 เมตร ลำตรงอัดกันเป็นกอค่อนข้างแน่น - ใบเป็นรูปแถบแกมรูปใบหอกมีขนาด - กาบหุ้มลำมีสีน้ำตาลอมม่วงหรือสีน้ำตาลจนถึงสีเขียวอ่อน - ดอกย่อยสมบูรณ์ 4-5 ดอก - ปลายช่อดอกย่อยมีดอกที่พัฒนาไม่เต็มที่ 1 ดอก	
8	ตูมกา	ตูมกา	1	- ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 5-15 เมตร - ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้างจนถึงรูปกลม กว้าง 2.3-12 ซม. - ดอก สีขาว แกมเขียว ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง - ผล รูปกลม ขนาด 5-8 ซม. เมื่อสุกสีเหลือง ผิวเกลี้ยงเป็นมัน	

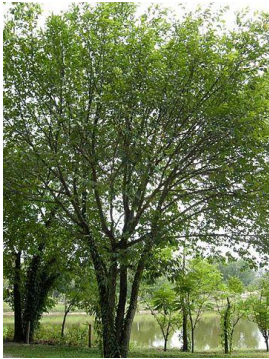
ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
9	สะเดา	สะเดา	24	-เปลือกของลำต้นหนา มีสีน้ำตาลหรือสีเทาปนดำ -ลักษณะใบเป็นรูปใบหอกถึงรูปเคียว โคนมีสีเขียวเข้ม -ดอกมีขนาดเล็กสีขาว มีกลิ่นหอมอ่อนๆ -ผลมีลักษณะกลมรี ผลอ่อนมีสีเขียวเมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง	
10	ลำตวน	ลำตวน	7	-เป็นไม้ต้น สูง 8 เมตร เปลือกต้นเรียบสีน้ำตาล เมื่อต้นแก่จะแตกเป็นร่องละเอียดขึ้นๆ ตามยาวของลำต้น -เป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ รูปรียาว -ดอกสีเหลือง ออกดอกเดี่ยวตามซอกใบและปลายยอด -เป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปกลมรี มี 15-20 ผล	
12	มะกอก เลื่อม	มะกอก เกลื่อน	13	-จัดเป็นไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ที่มีความสูงของต้นประมาณ 10-25 เมตร -ลำต้นมีลักษณะตั้งตรง ตามกิ่งมีแผลใบเห็นชัดเจน -ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ -ออกดอกเป็นช่อเชิงลดตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
13	ชั้นทองพญาบาท	ชั้นทองพญาบาท	33	-เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 7-13 เมตร กิ่งก้านกลมสีเทา เปลือกสีน้ำตาลแก่ -เป็นใบเดี่ยวแบบเรียงสลับ ขอบขนานแกมรูปหอก -ดอกเป็นช่อกระจายตรงซอกใบ ช่อละ 5-10 ดอก -ผลอ่อนมีสีเขียวเมื่อสุกมีสีเหลืองอมส้ม มีติ่งเล็ก ๆ ทยอยด	
14	พะยุง	พะยุง	36	-ไม้ต้นผลัดใบ สูง 15 - 25 เมตร เปลือกสีเทาเรียบ เรือนยอดทรงกลมหรือรูปไข่ -ใบเป็นช่อแบบขนนกปลายใบเดี่ยว เรียงสลับ -ดอกขนาดเล็กสีขาว กลิ่นหอมอ่อน -ผลเป็นฝักรูปขอบขนานแบน	
15	ไข่เน่า	ไข่เน่า	3	-เป็นไม้ยืนต้นสูงประมาณ 10-25 เมตร ผิวลำต้นเกลี้ยงเป็นสีหม่นและมีด่างเป็นดวงสีขาว ๆ -มีใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ อยู่เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก -ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็กและมีกลิ่นหอม	

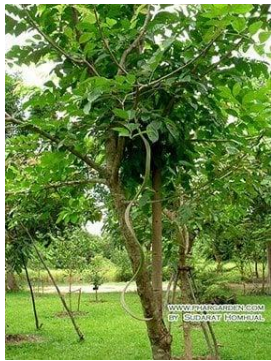
ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
16	มะหาด	มะหาด	2	-เป็นไม้ยืนต้นสูงประมาณ 15-20 เมตร เปลือกสีน้ำตาลไหม้ เป็นลายแตกละเอียด -ใบเป็นใบเดี่ยว -ลักษณะดอกจะมีสีขาวอมเหลืองมีขนาดเล็ก ผลเป็นผลรวม มีสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีเหลือง -ล่อนข้างนุ่ม แต่ละผลย่อยมีเมล็ด 1 เมล็ด รูปทรงรี	
17	กระบาก	กระบาก	3	-เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ 20-30 เมตร -เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกระบอก ถึงทรงกลม ค่อนข้างทึบ -ใบเป็นชนิดใบเดี่ยว -ดอกขนาดเล็ก ออกรวมกันเป็นช่อตามปลายกิ่งและง่ามใบ-ผลกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซม.	
18	ติ้ว	ติ้ว	27	-ลำต้นสูงประมาณ 25 เมตร เปลือกสีน้ำตาลไหม้ แตกเป็นสะเก็ด -ใบเดี่ยว รูปรีแกมรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนาน -ช่อดอกเป็นช่อกระจุกออกที่ซอกใบ	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
19	ประดู่	ประดู่	40	-ต้นตั้งตรงมีความสูงได้ประมาณ 15-30 เมตร -ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ค่อนข้างมน -ดอกเป็นช่อสีเหลืองดอกเหมือนดอกถั่ว -ผลเป็นฝักกลมแบน มีขนปกคลุมอยู่ ผลมีปีกคล้ายจานบินรอบๆ	
20	พลับพลา	พลับพลา	29	-ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง -ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่กลับ มีขนสากทั่วไป -ช่อดอกออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีอย่างละ 5 กลีบ -ผลกลมหรือรูปไข่กลับ ผิวของผลมีขนทั่วไป เมื่อแก่สีเหลือง	
21	หนามคอง	เต็งหนาม	1	-ไม้พุ่มรอเลื้อย สูง ถึง 5 เมตร ลำต้นแตกกิ่งก้าน มีหนาม -ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ เส้นใบสามเส้นออกจากโคนไปจรดปลายใบ -ดอกช่อออกดอกที่ซอกใบดอกย่อยหลายดอก กลีบดอกสีเหลือง แกมเขียว -ผลสดรูปเกือบกลม	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
22	แคนา	แคนา	2	-จัดเป็นต้นไม้ทรงพุ่ม ไม่ยืนต้น ผลัดใบขนาดเล็กถึงขนาดกลาง -ลักษณะของใบต้นแคนา จะมีใบเป็นใบประกอบแบบขนชั้นเดียว -ดอกเป็นช่อกระจจะสั้น ดอกมีขนาดใหญ่ คล้ายรูปแตรสีขาว -ออกผลเป็นฝัก ในหนึ่งช่อจะมีประมาณ 3-5 ฝัก	
23	ขี้เหล็กสาร	ขี้เหล็กสาร	32	-ลำต้นตั้งตรงเรือนยอดกลมทึบ สูงประมาณ 10 เมตร เปลือกสีน้ำตาลแก่เกือบดำ -ลำต้นขรุขระแตกสะเก็ดเป็นร่องลึก -ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก รูปไข่ปลายใบเรียวแหลม -ดอกเป็นช่อออกตามปลายกิ่งหรือตามก้านใบ	
24	ลำบิดดง	ลำบิด	1	-ลำต้นตรงแตกกิ่งก้านเป็นพุ่ม สูง 2-15 เมตร เปลือกสีเทา - ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ทรงรี โคนใบสอบ ปลายมน เนื้อใบหนา ขอบเรียบ -ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบ ดอกเพศผู้และเมียอยู่ต่างต้น กลีบรองดอกและกลีบดอกที่ปลายแยกเป็น 3 แฉก	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
25	ฉนวน	ฉนวน	10	- ไม้ต้นสูงถึง 18 เมตร เปลือกลำต้นแตกเป็นแผ่นบางเล็ก - ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว มีใบย่อยรูปรี ท้องใบมีนวลสีขาว เมื่อแห้งใบจะเป็นสีดำและหลุดจากกัน - ดอกสีม่วงปนสีขาวออกเป็นช่อ - ผลเป็นฝักแบน กว้าง 1 ซม.	
26	ก้ามปู	จามจุรี	2	- ลำต้นสูงได้มากกว่า 25 เมตร และมีขนาดทรงพุ่มกว้างได้มากกว่า 25 เมตร - ใบมีลักษณะเป็นใบประกอบแบบขนนก โคนใบเล็ก ปลายใบมนกว้าง - ดอกออกเป็นช่อ แหงออกบริเวณปลายกิ่งเหนือชอกใบ มีก้านช่อดอกยาว	
27	โมก	โมกหลวง	9	- จัดเป็นไม้พุ่มผลัดใบหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง มีความสูงของต้นประมาณ 3-15 เมตร - ลักษณะของใบเป็นรูปรี รูปไข่ - ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุก โดยจะออกใกล้กับปลายกิ่ง - ออกผลเป็นฝัก ห้อยลงเป็นคู่โค้ง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
28	ไทร	ไทร	1	-ไทรเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ลำต้นมีความสูงประมาณ 10-20 เมตร -ใบเดี่ยวแตกออกจากกิ่ง และส่วนยอดของลำต้น ใบออกเป็นคู่สลับกัน -กลีบดอกซ้อนกันแน่นสีแดง ออกดอกตลอดปี	
29	กระโดน น้ำ	กระโดน	1	-ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร เปลือกต้นสีดำ หรือสีน้ำตาลดำหนา -ใบเดี่ยว เรียงสลับเวียนเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปไข่กลับ -ดอกขนาดใหญ่ ช่อแบบกระจังสั้นมาก มี 2-6 ดอก -ผลรูปกลม หรือรูปไข่ มีเนื้อ สีเขียว ค่อนข้างแข็ง	
30	ตีนนก	ตีนนก	2	-ลำต้นตรง สูงได้ประมาณ 5-10 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้างทึบ - ปลายใบแหลม โคนใบแหลม -ยอดอ่อนมีขนนุ่มขึ้นปกคลุม -ออกดอกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง -ผลเป็นผลเดี่ยว สด ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลม	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
31	มะกอก	มะกอก	1	-ความสูงของต้นประมาณ 15-25 เมตร ลำต้นตั้งตรงและมีลักษณะกลม -ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคี่ ออกเรียงสลับ - ดอกเป็นแบบแยกเพศแต่อยู่บนต้นเดียวกัน -ผลเป็นผลสดแบบมีเนื้อ ฉ่ำน้ำ ลักษณะของผลเป็นรูปไข่	
32	ตะเคียน	ตะเคียน	1	-จัดเป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ ลำต้นเปลาตรง มีความสูงของต้นประมาณ 20-40 เมตร -ใบเป็นใบเดี่ยว ลักษณะของใบเป็นรูปไข่แกมรูปใบหอกหรือรูปดาบ -ออกดอกเป็นช่อยาวแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง	
33	ตะขบป่า	ตะขบป่า	2	-จัดเป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดเล็ก มีความสูงได้ประมาณ 2-15 เมตร -ยอดแผ่กว้าง ปลายกิ่งโค้งลงตามลำต้นและกิ่งใหญ่จะมีหนามแหลม	
34	แสลงใจ	แสลงใจ	1	-เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีความสูงได้ประมาณ 30 เมตร -ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้ามกัน ลักษณะของใบเป็นรูปรี หรือรูปไข่ ปลายใบมนหรือแหลม -ออกดอกเป็นช่อ โดยจะออกตามซอกใบบริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกมีลักษณะคล้ายร่ม -ผลเป็นผลสด	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
35	อะราง	อะราง	24	-ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูงถึง 30 เมตร -เรือนยอดกลมหรือแผ่กว้างเล็กน้อย เปลือกเรียบสีเทาปนน้ำตาล ยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดงคลุมหนาแน่น -ดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง -ผลเป็นฝักแห้งแก่ไม่แตก	
36	มะค่าโมง	มะค่าโมง	2	-ไม้ต้นขนาดใหญ่มีความสูงระหว่าง 15 – 20 เมตร -เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง แตกกิ่งต่ำ ลำต้นมักเป็นครีบและมีปุ่มปม -เปลือกนอกสีน้ำตาลอ่อน -ผลแห้งแก่แล้วแตกสองแนว ฝักแบนรูปขอบขนาน	
37	มะขามป้อม	มะขามป้อม	3	-มะขามป้อมเป็นไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 8-12 เมตร -ใบเป็นช่อ แต่ละช่อมีใบย่อยเล็กๆ รูปขอบขนานติดเป็นคู่ๆ -ดอกเล็ก สีขาวนวล แยกเพศกัน แต่เกิดบนกิ่งและต้นเดียวกัน -ผลอ่อนมีสีเขียวอ่อน ผลแก่มีสีเขียวค่อนข้างใส มีเส้นริ้วๆ ตามยาว	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
38	สะเดาช้าง	สะเดาช้าง	1	-มีลักษณะต้นเปลาตรง สูงใหญ่ เปลือกเรียบ สีเทาปนน้ำตาล -เนื้อไม้สีเหลืองหรือน้ำตาลอ่อน เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปกรวยคว่ำ -ใบขึ้นรวมกันเป็นกระจุกที่บริเวณปลายกิ่ง เรียงเยื้องสลับกันเป็นคู่	
40	ส้มเสี้ยว	ส้มเสี้ยว	5	-ไม้ต้นขนาดกลาง สูงถึง 15 เมตร เปลือกต้นสีเทา -ใบทรงกลมเว้า ปลายเป็นพุ่มกลม ตื่นๆ ใบแก่เหนียว เรียบ ท้องใบมีนวล สีเขียวออกเทา -ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบหรือตามง่ามใบ สีขาวออกเขียวหรือเหลืองอ่อน เป็นช่อเล็กๆ	
39	มะหาด	มะหาด	15	- ผิวเปลือกเรียบหรือเป็นแผ่น สะเก็ดสีน้ำตาลอมแดงแตกกิ่งจำนวนมาก -ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ขอบใบเรียบ ดอกช่อแบบแตกแขนง -ผลสุกแล้วเป็นสีแดงแล้วเปลี่ยนเป็นดำ มีเมล็ดเดียว	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
41	ตะแบก	ตะแบก	2	-ไม้ยืนต้นประเภทผลัดใบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีลำต้นความสูงประมาณ 15-30 เมตร ลำต้นแตกกิ่งแขนงบนเรือนยอด -ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามกันบนกิ่งแขนงย่อย -ดอกเป็นช่อแขนงบริเวณปลายยอดกิ่ง -ผลตะแบกมีรูปค่อนข้างกลม ผลสดมีเปลือกหุ้มสีเขียว	
42	แสมสาร	แสมสาร	1	-ไม้ต้นขนาดกลาง ใบดกเขียวตลอดปี สูงประมาณ 10 เมตร -ใบประกอบแบบขนนกปลายคู้ เรียงเวียนรอบกิ่ง -ผลเป็นฝักแบนบาง -เมล็ดเรียงตามยาวของฝัก ฝักละประมาณ 20 เมล็ด	
43	พันชาติ	ชาติ	5	-ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงถึง 20 เมตร -กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุมเล็กน้อย -ใบย่อยรูปไข่หรือรูปข้าวหลามตัด -ดอกช่อออกที่ซอกใบใกล้ๆ ปลายกิ่ง -ผลและเมล็ดผลแห้ง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
44	น้ำเกี๋ยง	รังใหญ่	7	- เป็นไม้ยืนต้น ต้นตั้งตรง สูง 5-15 เมตร เปลือกเรียบสีน้ำตาลเทา - ใบเดี่ยวเรียงสลับรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบและโคนใบแหลม - กลีบดอกสีขาว - ผลเป็นผลสดรูปทรงกลมสีแดง และมีปีกที่เกิดจากส่วนของกลีบเลี้ยง สีแดง	
45	ลำพอง	พลับพลา	2	- ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง - ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่กลับ มีขนสากทั่วไป ไร้ว - ช่อดอกออกตามง่ามใบและปลายกิ่ง - ผลกลมหรือรูปไข่กลับ ผิวของผลมีขนทั่วไป เมื่อแก่สีเหลือง	
46	ยูคาลิปตัส	ยูคาลิปตัส	2	- ลำต้น มีขนาดใหญ่ สูงประมาณ 24-50 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางระดับอกที่ใหญ่ที่สุด ประมาณ 2 เมตร มีลักษณะคดงอหรือเปลาตรง - ใบเป็นคู่ตรงข้ามเรียงสลับกัน ลักษณะใบเป็นรูปหอก - เปลือกมีลักษณะเรียบเป็นมัน มีสีเทาสลับสีขาวและน้ำตาลแดง	
47	คัดข้าว	คัดเค้า	3	- จัดเป็นพรรณไม้เถาเนื้อเหนียว แข็งหรือไม้พุ่มรอเลื้อย มีความสูงประมาณ 3-6 เมตร - ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงข้ามกัน ลักษณะของใบเป็นรูปรี - ออกดอกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกเป็นช่อใหญ่	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
48	กล้วยน้อย	กล้วย	6	-กล้วยมีลำต้นอยู่ใต้ดินเรียกว่า หัว หรือ เหง้า -ดอกของกล้วยออกเป็นช่อ ในช่อดอกยังมีกลุ่มของช่อดอกย่อยเป็นกลุ่มๆ -ผลของกล้วยมีการเจริญได้โดยไม่ต้องผสมพันธุ์ จึงทำให้กล้วยส่วนใหญ่ไม่มีเมล็ด -ใบกล้วยมีลักษณะเป็นแผ่นใบใหญ่	
49	แสลงพัน	แสลงพัน	1	-สูงประมาณ 5 เมตร ลำต้น กลม เปลือกสีเทา -ใบแฉกกลางรูปผีเสื้อ คล้ายใบชงโค แต่ตรงบริเวณแฉกตัดตรง ไม่โค้ง - ก้าน ช่อ ดอก ยาว 3-10 เซนติเมตร กลีบดอกเชื่อมติดกันที่โคนเป็นหลอดสีเขียวอ่อน กลีบเลี้ยงมีขีดแดงตามยาวออกที่ปลายยอด ผล รูปกระสวย สีเขียวอ่อน แตกได้	
50	คันทรง	คันทรง	1	-จัดเป็นไม้พุ่มขนาดกลางกิ่งไม้เลื้อย ลำต้นตั้งตรงและความสูงของต้นประมาณ 2-3 เมตร -ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปรี รูปไข่ -ดอกเป็นช่อกระจุกเล็ก ๆ ตามซอกใบตามกิ่ง -ผลเป็นผลเดี่ยว ลักษณะเป็นรูปทรงกลมหรือกลมแป้น	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
51	ช้อย	ช้อย	18	-ไม้ต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 10 - 20 เมตร ลำต้นค่อนข้างคดงอ เป็นปุ่มปมหรือผิวขรุขระเล็กน้อย -ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปรีหรือรูปขอบขนาน แผ่นใบสีเขียวเล็กและหนากรอบ -ดอกเป็นช่อสั้นตามซอกใบ	
52	ผักกะสัง	กะสัง	1	-ต้นเป็นไม้ล้มลุก สูง 15-30 ซม. ลำต้น และใบอวบน้ำ - ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ ปลายแหลม โคนเว้าตื้นๆ ขอบเรียบ มีต่อมโปร่งแสง -ดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ไม่มีทั้งกลีบเลี้ยง และกลีบดอก - ผลลักษณะกลม มี 1 เมล็ด	
53	กุ่มทา	กุ่มบก	1	-จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีความสูงประมาณ 6-10 เมตร ลำต้นมีสีเทาหรือสีน้ำตาลอมเทา เปลือกต้นหนาค่อนข้างเรียบ -ยอมีลักษณะเป็นรูปไข่หรือรูปรี -ช่อดอกเป็นแบบช่อกระจุก ออกบริเวณตามง่ามใบใกล้กับปลายยอด	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
54	เปี้ย	เปี้ยนางฟ้า	3	-เป็นไม้พุ่มลำต้นตั้งตรงสูง แตกกิ่งก้านโปร่ง พบได้ตามป่า แต่ปัจจุบันนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ เพราะมีความสวยงามที่ช่อดอกออกตามปลายกิ่ง มีใบประดับซ้อนๆ กันคล้ายเกล็ดตัวลิ้น หรือคล้ายผมเปี้ยสวยห้อยย้อย	
55	กระถิน	กระถิน	4	-ลำต้นมีลักษณะกลมๆ แข็งและเหนียว มีสีเทา -ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกมีสีเขียว -ดอกจะเป็นช่อมีสีขาวมีผลเป็นฝักมีลักษณะแบนยาวฝักอ่อนมีสีเขียว -ลำต้น เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก มีลำต้นเดี่ยว	
56	เลียบ	เลียบ	1	-เป็นพรรณไม้ยืนต้น มีขนาดใหญ่ มีความสูงประมาณ 8-15 เมตร - ลักษณะของใบยาวเรียว ผิวใบเรียบ ใบอ่อนมีสีน้ำตาลแดงปนสีเขียวอ่อน	
57	กาสะลอง	กาสะลอง	1	-ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 6-15 เมตร ผลัดใบแต่ผลิใบใหม่ไว เรือนยอดแผ่เป็นชั้น ลำต้นเปลาตรง - ใบ ประกอบ แบบ ข น น ก 3 ชั้น เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก - ดอกสีเหลืองทองออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
58	ฉนวนด	ฉนวนด	2	- เป็นไม้ต้นสูง 12-18 เมตร เปลือกสีเทาอ่อน แตกเป็น เกล็ดสีเหลือง - ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคี่ เรียงแบบสลับ - ช่อดอกแบบช่อแยกแขนงออกตามซอกใบ ดอกย่อยรูป ดอกถั่ว - ผลเป็นฝักรูปขอบขนาน	
59	ชิงชัน	ชิงชัน	1	- ลำต้นสูงประมาณ 25 เมตร เปลือกของต้นนั้นมีสีน้ำตาลอมเทา - ใบมีสีแดงบางใบเกลี้ยง บางใบอาจมีขนขึ้นอยู่เบาบาง รูปทรงรี ปลายมน หรือหยักเว้าเล็กน้อย - ดอกของต้นชิงชันนั้นจะออกดอกทุกปี	
60	กระปุกป่า	บุก	1	- ลำต้นเทียมหรือก้านใบยาว 5-180 เซนติเมตร มีสีและลวดลายหลายแบบแตกต่างกันไป มีลักษณะพิเศษคือมีหัวขนาดเล็กบนก้านใบ - ใบเป็นใบเดี่ยว เป็นรูปใบหอก และรูปรีแกมใบหอก สีเขียว หรือสีเขียวอมม่วง - ดอกเป็นช่อดอก ก้านช่อดอกทรงกระบอก	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
61	มะกรูดป่า	มะกรูด	1	-ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 2-8 เมตร เปลือกต้นเรียบ สีน้ำตาล มีหนามแหลมตามกิ่งก้าน -ใบ เป็นใบประกอบที่มีใบย่อย ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ปลายใบและโคนใบมน -ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ดอกสีขาว -ผล เป็นรูปทรงกลมหรือรูปไข่	
62	ฉนวนกเลือด	หมวก	1	-พุ่มสูง 2-5 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านยาวและพาดเลื้อย -ใบ ออกตรงข้าม รูปสามเหลี่ยมถึงรูปไข่ -ดอกออกเป็นช่อกระจุกแยกแขนงตามซอกใบและปลายยอด -ดอกรูปไข่กลับ มีเมล็ดสีดำ 1 เมล็ด	
63	สั้มัด	สั้มัด	1	-ไม้พุ่มสูงประมาณ 1.5-4 เมตร ต้นส่วนมากสูงไม่เกิน 1 เมตร -เปลือกสีน้ำตาล ผิวเรียบ กิ่งก้านมีขนสั้นๆ ที่บริเวณปลายกิ่ง -ใบไม่หนาสีเขียวอ่อน กว้าง 2-3 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบเบี้ยว	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
64	ต้นเสียม	ต้นเสียม	1	-ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-15 เมตร -ใบประกอบรูปนิ้วมือ เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ก้านใบรวม ยาว 3-8 ซม. -ดอกสีขาวนวล มีประสีชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง -ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงกลมหรือรูปลูกข่าง	
65	ตะโกดำ	ตะโก	1	-ไม้ต้น ลำต้น สูง 10-15 เมตร เรือนยอดรูปกรวยคว่ำ บางครั้งแผ่ไม่เป็นระเบียบ เปลือกเรียบสีน้ำตาลคล้ำถึงดำ -ใบเดี่ยวรูปขอบขนานถึงรูปหอก -ลักษณะดอกตูมสีขาว	
66	พญา มวกเหล็ก	มวกหลวง	1	-เป็นไม้ยืนต้น สูง 5-10 เมตร ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาว ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามแผ่ใบบางคล้ายกระดาษ รูปรีหรือขอบขนาน โคนใบป้านหรือรูปลิ้นปลายเรียวแหลม -ผิวใบด้านบนและด้านล่างเป็นมันเกลี้ยง หรือมีขนสั้นนุ่ม ดอกช่อแบบช่อกระจุก	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
67	ต้นเสี้ยว	เสี้ยว	8	-ต้นเสี้ยวเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีพุ่มใบเป็นทรงชัดเจน ผิวเปลือกไม้มีความหยาบ -รูปร่างของใบคล้ายกับหัวใจ หรือผลแอปเปิ้ล -ลักษณะดอกทั้งรูปร่างและสีสันต่างกันไปตามสายพันธุ์ -ผลเป็นฝักแบนผิวเรียบ	
68	เซียงป่า	กำลังควายถึก	1	-เป็นพรรณไม้เถาเกาะเกี่ยวพาดพัน ลำต้นเป็นเถากลมหรือเป็นเหลี่ยมมนเกลี้ยง หรือมีหนามโค้งประปราย -ใบกลมกว้างใหญ่ปลายแหลมสีเขียวอ่อน หน้าใบเรียบ หลังใบเส้นใบนูน ก้านใบเป็นเหลี่ยม -ดอกเป็นพวงระย้ายาวประมาณ 1 วา	
69	จำปา	จำปา	1	-ไม้ต้น สูง 15-30 เมตร ลำต้นเปลาตรง ทรงพุ่มโปร่งเป็นรูปกรวยคว่ำ -ดอกมีขนาดใหญ่และออกดอกได้ตลอดปี -ใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน -ผลอ่อนสีเขียวอ่อนหรือสีน้ำตาลอ่อนประจุดสีขาว	
70	กลอย	กลอย	1	-เป็นไม้เถาเลื้อยพันต้นไม้อื่นไม่มีมือเกาะ ลำต้นมีหนามเล็กๆ กระจายทั่วไปมีหัวอยู่ใต้ดิน - ลักษณะทรงกลมรี มีรากเล็กๆ -ปลายใบแหลมขอบใบเรียบ ผิวใบสาบมือ มีขนนุ่มๆ -ดอกช่อ ออกตามซอกใบ ก้านดอกเดี่ยวยาวห้อยย้อยลงมา -ผลคล้ายผลมะเฟือง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
71	องุ่นป่า	องุ่นป่า	1	-ไม้เลื้อยล้มลุก หลายฤดู ลำต้นไม่มีเนื้อไม้ ใบ เดี่ยวรูปหัวใจเว้าลึก -ใบอ่อนมีขน เป็นเส้นใยแมงมุมปกคลุม มีขนอ่อนสีชมพูที่มดอมแซม -ขอบใบหยักฟันเลื่อย -ดอก ออกเป็นช่อแบบพานิคีล	
72	มะขามน้ำ	มะขาม	1	-เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามากไม่มีหนาม -ลำต้นมีเปลือกต้นขรุขระและหนา สีเทาหรือน้ำตาล -ใบเป็นใบประกอบ ใบเล็กทรงรีปลายใบและโคนใบมน -ช่อดอก แบบช่อเชิงลดห้อยลง	
73	สัก	สัก	1	-ต้น ขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 30 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดรูปกลมหรือไข่ ลำต้นเปลาตรง โคนต้นมักเป็นพูพอนต่ำ เปลือกสีน้ำตาลอ่อนเรียบ -ใบรูปไข่กลับกว้างหรือรูปไข่ -ดอกสีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง	
74	กล้วยไม้ป่า	กล้วยไม้ป่า	1	-เป็นไม้ตัดดอกยอดนิยม เนื่องจากมีลักษณะดอกและสีสันทดสวยงาม เป็นไม้ตัดดอกที่มีอายุการใช้งานได้นาน - เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เลี้ยงลูกกล้วยไม้ เลี้ยงต้นกล้วยไม้จนกระทั่งให้ดอก	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
75	เครือพุด่าง	พุด่าง	1	-พุด่างเป็นไม้เลื้อยอิงอาศัย มีลำต้นกลม ส่วนต้นแก่มีสีเขียว ออกน้ำตาล ลำต้นส่วนอ่อนมีสีเขียว มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5-3 ซม. หรือใหญ่กว่า ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์	
76	ต้นโพธิ์	ต้นโพธิ์	1	-จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ผลัดใบ แตกกิ่งก้านสาขาออกเป็นพุ่มตรงส่วนยอดของลำต้นสูงประมาณ 20-30 เมตร -ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ -ออกดอกเป็นช่อกลม ๆ	
77	แคพอย	แค	2	-จัดเป็นไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดเล็กถึงขนาด กลาง มีความสูงของลำต้นได้ถึง 10-20 เมตร -ใบประกอบแบบขนชั้นเดียว ปลายคี่ -ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจจะ สั้นดอกมีขนาดใหญ่	
78	คนทา	คนทา	1	-เป็นไม้พุ่มแกมเถา ลำต้นมีความสูง 3-6 เมตร เปลือกของลำต้นมีสีเทา มีหนามแหลมตลอดทั้งต้น ใบเป็นใบรวมรูปขนนกเรียงสลับ มีครีบทึ่ก้านใบ -ดอกมีสีขาวนวล กลีบดอกด้านนอกสีแดงม่วง -ผลมีลักษณะกลม	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
79	กระถินณรงค์	กระถินณรงค์	2	-ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-100 เมตร -ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ปลายคู่ พบเฉพาะเมื่อเป็นต้นอ่อน -ดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อหางกระรอก -ผลแห้งแตกสองตะเข็บ เป็นฝักทรงแบนและบิดเป็นเกลียว	
80	ขมิ้น	ขมิ้น	1	-มีทรงพุ่มสูงประมาณ 3 ฟุต มีเหง้าอยู่ใต้ดิน มีลักษณะรูปไข่ อ้วนสั้น มีแขนงรูปทรงกระบอก แตกออกด้านข้าง 2 ด้าน ตรงกันข้าม -เนื้อในเหง้าสีเหลืองส้ม หรือสีแดง มีกลิ่นฉุน	
81	หญ้าใบไผ่	หญ้าใบไผ่	1	-หญ้าขนาดเล็ก สูง 20-50 ซม. ลำต้นเป็นกอแน่น บริเวณข้อมีขนยาว โคนใบมีขนยาว ช่อดอกแบบช่อกระจุกคล้ายช่อเชิงลด หรือช่อเชิงลดเทียมยาว 2-3 ซม. เกิดเดี่ยวๆ ช่อดอกย่อยมีขนาดเล็กเกิดเป็นคู่ กาบช่อย่อยบนและกาบล่างของดอกย่อยบน	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ต้น)	ลักษณะ	ภาพ
82	ชะมวง	ชะมวง	1	-จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลางไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นทรงพุ่มรูปกรวยคว่ำทรงสูง มีความสูงของต้นประมาณ 5-10 เมตร บ้างว่าสูงประมาณ 15-30 เมตร ลำต้นเกลี้ยง กิ่งย่อยผิวเรียบ เปลือกลำต้นเป็นสีดำ น้ำตาลมีลักษณะขรุขระ แตกเป็นสะเก็ด	
83	แคน	แคน	1	-เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ กลมหรือรูปเจดีย์ เปลือกหนาสีน้ำตาลดำ -ใบเดี่ยวรูปไข่แกมรูปหอก หรือรูปดาบ เนื้อใบค่อนข้างหนา ปลายใบเรียว -ออกดอกขนาดเล็ก สีขาว ออกเป็นช่อยาวตามง่ามใบ	
84	ต้นขี้เกะท้าง	กะท่าง	9	-จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุก มีความสูงได้ประมาณ 15-50 เซนติเมตร กิ่งก้านมีลักษณะเป็นสันสามเหลี่ยม -เป็นใบประกอบ มีใบย่อยใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปไข่หรือรูปใบหอก -ออกดอกเป็นช่อกระจุก รูปทรงกระบอก -ผลมีลักษณะเป็นฝักแบนยาว	

ตารางที่ 3.2 สมุนไพรพื้นถิ่น พบว่ามีทั้งหมด 29 ชนิด ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย/ กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
1	ไหล อือคือ	กระทือ	2	เป็นยาแก้บิด ยาบำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ แก้ไอหืด แก้ อาเจียน ขับน้ำนม แก้ไข มาลาเรีย แก้หืดหอบ	
2	ตูมกา	ตูมกา	1	ตำรายาไทยจะใช้เมล็ดแก้ แหว่ง (โกฐกะกลิ้ง) เป็นยาชม เจริญอาหาร แก้กษัย ช่วย ขับน้ำย่อย แก้อืดโรย เป็นยา เจริญอาหาร บำรุงหัวใจ ขับ น้ำย่อย	
3	คัดเค้า	คัดเค้า	1	ใช้ผล 1 กำมือ ต้มกับน้ำ 1 ถ้วยแก้ว รับประทานวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น ขับ ประจำเดือน : บำรุงโลหิต	
4	หญ้า รีแพร์	หญ้า รีแพร์	3	หญ้ารีแพร์เป็นสมุนไพรบำรุง สตรีที่ได้รับความนิยมอย่าง มากมาย ช่วยกระชับช่อง คลอด: แก้ปวดเมื่อย ขับ ปัสสาวะ สมานแผล กระชับ ผิวหนังให้เต่งตึง ลดอาการ อักเสบ	
5	ส้มเสี้ยว ว	ส้มเสี้ยว	1	ใบมีรสเปรี้ยวฝาด เป็นยาขับ โลหิตระดู และขับปัสสาวะ แก้แผลเปื่อยพังไข้ใบส้มเสี้ยว ร่วมกับยาระบาย ทำให้ขับ เมือกเสมหะตกทางทวาร หนักได้ดี	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย/ กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
6	ส้มป่อย	ส้มป่อย	1	ช่วยขับเสมหะ ขับระดูขาว แก้ บิด ฟอกโลหิต แก้โรคตา ดอก: รสเปรี้ยว ฝาด มัน แก้ เส้นเอ็นพิการให้สมบูรณ์ ฝัก: รสเปรี้ยว เป็นยาขับ เสมหะ แก้ไอ	
7	มะหวด	มะหวด	1	ราก ใช้แก้ไข้ แก้พิษฝีภายใน ตำพอกศีรษะแก้ไข้ ปวดศีรษะ และพอกรักษาโรคผิวหนังผื่น คัน เมล็ด แก้โรคไอบอบ ใช้ ชางในเด็ก ไอกรน ผล บำรุง กำลัง รากผสมสมุนไพรรื่น ต้ม น้ำดื่มแก้ชาง : แก้ปวดขา	
8	ย่านาง	ย่านาง	2	ต้นรสจืดขมถอนพิษผดผื่นแดง รักษาพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้ ไข้กลับ และรักษาโรคปวดข้อ รากรสจืดขม ใช้แก้ไข้ทุกชนิด ขับพิษต่างๆ แก้ท้องผูก บำรุง หัวใจ บำรุงธาตุ แก้โรคหัวใจ บวม แก้กาเดาไหล และแก้ลม	
9	สะเดา	สะเดา	1	ก้านใบมีรสขมแก้ไข้ป่า แก้ไข้ ทุกชนิด แก้อ่อนใน กระจาย น้ำ บำรุงน้ำดี ดอกรสขมแก้ ริดสีดวง บำรุงธาตุ แก้พิษ โลหิต พิษกำเดา เมล็ดรักษา โรคผิวหนัง ขับพยาธิ เป็นยา ฆ่าแมลง เป็นยาถ่ายพยาธิและ ยาระบาย	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
10	นางดำ	เขลง	1	ใช้ฝนทาแก้เม็ดผื่นคัน เป็นยา ขับลมในลำไส้และแก้ปวดท้อง ใบใช้ตำพอกแก้ฟกช้ำ และข้อ เคล็ด : แก้ก้อนใน	
11	ใต้ใบ	ใต้ใบ	1	ทั้งต้นช่วยลดไข้ทุกชนิด (ไข้หวัด ไข้ทับระดู ไข้จับสั่น) ขับระดูขาว แก้น้ำดีพิการ แก้ ดีซ่าน แก้ชืดเบา แก้ไอ แก้ กามโรค แก้ปวดฝี ขับปัสสาวะ แก้ก้อนในกระหายน้ำ แก้ ท้องเสีย	
12	ค้อน กระแต	ค้อน กระแต	1	แก้ปวดเข่าเรื้อรัง หัวค้อน กระแตเป็นยาแก้พิษ แก้ปวด เมื่อย กินเป็นยาระบาย แก้ พิษ แก้ปวดเมื่อย ยารักษา โรคมะเร็ง ค้อนกระแต) ขนาด ป้า ต้มกิน : แก้มะเร็ง	
13	เอียง หมายนา	เอียง หมายนา	2	เปลือกต้นผสมลำต้นเม่าสร้อย ยอดหาวยาป่า เปลือกต้นส้าน ใบเล็ก และลำต้นตะครอง ฝน น้ำทารักษาอาการบวม : แก้ โรคผิวหนังอักเสบ	
14	องุ่นป่า	องุ่นป่า	2	รับประทานขับลม แก้ก้อนใน ขับปัสสาวะ แก้บวม ฤทธิ์เข้า ปอดและกระเพาะปัสสาวะ แก้ ปวดเมื่อยเนื่องจากหวัดแดง ท้องร่วง บวมน้ำทั้งเด็กและ ผู้ใหญ่ คั้นตามผิวหนัง	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
15	ชาเปีย	กระดุกกบ	1	ตามความเชื่อสูตรยาโบราณ พื้นบ้านอีสานบอกว่า เป็นยา บำรุงกำหนด ทำให้มีกำลัง วังชาขณะปฏิบัติกิจสามี ภรรยาได้ยาวนานไม่เหน็ด เหนื่อย : บำรุงกำหนด	
16	ซึก่า	ซึก่า	1	เปลือกต้นผสมลำต้นเมาสร้อย ยอดหวนป่า เปลือกต้นส้าน ใบเล็ก และลำต้นตะครอง ฝน น้ำทา รักษาอาการบวม : แก้ โรคผิวหนังอักเสบ	
17	ผัก หวานป่า	ผักหวาน ป่า	1	ยอด เป็นอาหารช่วยแก้ร้อนใน กระหายน้ำ และระบายความ ร้อนหรือใช้ปรุงเป็นยาเขียว เพื่อลดไข้ ลดความร้อน ปัจจุบันนำมาพัฒนาเป็นชา ผักหวานป่าเป็น เครื่องดื่มต้าน อนุมูลอิสระ ราก แก่ดีพิการ	
18	เสม็ด	เสม็ด	1	ช่วยขับเสมหะ แก้หลอดลม อักเสบ น้ำมันที่สกัดได้จากใบ ใช้เป็นยาต้มเพื่อรักษาโรค เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ ได้ รับประทานเป็นยาขับลม แก้จุกเสียด ท้องอืด ท้องขึ้น	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
19	ลำบิดดง	ลำบิดดง	2	ยาพื้นบ้านอีสานใช้รากแช่น้ำ ดื่ม และอาบแก้ซางเด็ก หรือ เข้ายาแก้ประดง ผล รับประทานได้ ใบอ่อน รับประทานเป็นผักสด มีรส ฝาดหวาน	
20	ชันทอง พญาบาท	ชันทอง พญาบาท	1	เปลือกต้นมีรสเมาเบื่อ ใช้เป็น ยาบำรุงเหงือก ใช้รักษาเหงือก อักเสบ ทำให้ฟันทน เหงือก แข็งแรง (เปลือกต้น) : แก้โรค ผิวหนัง	
21	สาบเสือ	สาบเสือ	1	ช่วยสมานแผล ห้ามเลือด, ออก สาบเสือนี้อาจช่วยชูกำลัง แก้อาการอ่อนเพลีย (ดอก) ช่วยบำรุงหัวใจ (ดอก) : เป็นยา แก้ ปวดท้อง ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ แก้ บวม ดูดหนอง แล้ว นอกจากนี้ ใบสาบเสือ ยังมี ฤทธิ์ พิษิตปลวกได้อ	
22	โตไม่รู้ ล้ม	โตไม่รู้ล้ม	1	ช่วยบำรุงหัวใจ (ทั้งต้น) ลำต้น และใบใช้เป็นยาบำรุงเลือด เหมาะสำหรับสตรีที่มี ประจำเดือนมาไม่เป็นปกติ : รักษานิ่ว	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย /กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
23	กะทือ	กะทือ	1	ใช้เป็นยาบำรุงกำลัง (เหง้า) ช่วยบำรุงธาตุในร่างกาย (ดอก) ช่วยขับน้ำย่อย ช่วยให้อาหาร : แกะไขต้วย่น , เจริญ อาหาร , ขับเลือดเน่าในมดลูก ขับน้ำคาวปลา , แกะไขต้วย่น	
24	บอ ระเพ็ด	บอระเพ็ด	1	บอระเพ็ดช่วยบำรุงผิวพรรณ ให้สดใส หน้าตาสดชื่น (ใบ) มี สารต้านอนุมูลอิสระ มีส่วน ช่วยในการชะลอวัย แกะไขต้วย่น ชนิด แกะไขต้วย่น แกะมาลาเรีย	
25	มะดูก	มะดูก	4	รากมีรสมันเมา ใช้รับประทาน เป็นยาบำรุงกระดูก ดับพิษใน กระดูก (ราก) ลำต้นมะดูก นำมาตากแห้งผสมกับลำต้น ฮ้าง รสมันเมา ใช้รับประทาน เป็นยาบำรุงกระดูก ดับพิษใน กระดูก	
26	หนอน ตาย หยาก	หนอนตาย หยาก	1	ใช้รากต้มน้ำดื่มถวายพยาธิ ตัวจิ๊ด นำรากผสมกับหญ้า หวานและชะอม เป็นยาแก้อ ไอและขับเสมหะ	
27	ยอป่า	ยอป่า	1	เป็นยาแก้เบาหวานแก่นมีรส ขมร้อน นำมาต้มน้ำหรือดองกับ เหล้าดื่มเป็นยาบำรุงโลหิต ช่วยแก้อาการปวดศีรษะ แกะไขต้วย่น เบาหวาน	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ ภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย ย/กลาง	จำนวนที่ พบ ในพื้นที่ ตัวอย่าง (ต้น)	สรรพคุณ	ภาพ
28	ช่อย	ช่อย	3	กิ่งสดช่วยให้ฟันทนแข็งแรง ฟันไม่ผุ ไม่ปวดฟัน ด้วยการใช้น้ำ กิ่งสดประมาณ 5-6 นิ้วฟุต นำมาหั่นแล้วต้มใส่ ลำต้น ราก ใบ แกะเจ็บคอ แก่ปวดฟัน	
29	หญ้า หนวด แมว	หญ้า หนวดแม ว	5	รากขับปัสสาวะ ทั้งต้นแก้โรค ไต ขับปัสสาวะ รักษาโรค กระษัย รักษาโรคปวดตามสัน หลังบั้นเอว แก้โรคไต และ รักษาโรคนี้	

ตารางที่ 3.3 สัตว์เลี้ยง พบว่ามีทั้งหมด 21 ชนิด ที่พบในพื้นที่ชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย/กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
1	โคเนื้อ	โคเนื้อ	420	
2	สุกร	สุกร	20	
3	ไก่พื้นเมือง	ไก่พื้นเมือง	1,960	
4	ไก่เนื้อ	ไก่เนื้อ	340	
5	ไก่ไข่	ไก่ไข่	545	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย/กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
6	เป็ดเนื้อ	เป็ดเนื้อ	236	
7	เป็ดไข่	เป็ดไข่	184	
8	แพะ	แพะ	5	
9	สุนัข	สุนัข	163	
10	แมว	แมว	34	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย/ กลาง	จำนวนที่พบ ในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
11	หอยเชอร์รี่	หอยเชอร์รี่	1000	
12	กระต่าย	กระต่าย	1	
13	นกกระทา	นกกระทา	300	
14	กบ	กบ	310	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย/กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
15	ปลา	ปลา	15546	
16	ห่าน	ห่าน	10	
17	หนูพุก	หนูพุก	2	
18	ไก่งวง	ไก่งวง	12	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย/ กลาง	จำนวนที่พบ ในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
19	ไก่ชน	ไก่ชน	30	
20	นก	นก	5	
21	ปลา สวายงาม	ปลาสวายงาม	4	
1	มดแดง	มดแดง	1	
2	แมงมุม	แมงมุม	3	

ตารางที่ 3.4 สัตว์และแมลง พบว่ามีทั้งหมด 11 ชนิด ที่พบในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองคูม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อภาษาท้องถิ่น	ชื่อภาษาไทย/กลาง	จำนวนที่พบในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
3	หอยทาก	หอยทาก	1	
4	ผีเสื้อ	ผีเสื้อ	2	
5	ปลวก	ปลวก	2	
6	ยุง	ยุง	1	

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อภาษา ท้องถิ่น	ชื่อ ภาษาไทย/ กลาง	จำนวนที่พบ ในพื้นที่ตัวอย่าง (ตัว)	ภาพ
7	ตึกแตน	ตึกแตน	2	
8	หนอน	หนอน	1	
9	ไส้เดือนดิน	ไส้เดือนดิน	1	
10	แมงไม้	แมงไม้	1	
11	ตุ๊กแก	ตุ๊กแก	1	

ตารางที่ 3.5 เส้นทางศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองดุม พบว่ามีพรรณไม้และพืชสมุนไพรทั้งหมด 70 ชนิด ดังตาราง

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
1	ต้นพะยุง	15.154361	103.290248	1,012	
2	ต้นมะกอก เกลื่อน	15.154477	103.290254	900	
3	ต้นฉนวน	15.154384	103.29028	1,100	
4	ต้นอะราง	15.154353	103.290128	870	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
5	ต้นเค็ง	15.15426	103.290165	820	
6	ต้นแดง	15.154244	103.290215	950	
7	ต้นแคน	15.154177	103.290105	870	
8	ต้นประดู่	15.154183	103.290124	870	
9	เห็ด	15.154218	103.29013	-	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
10	ต้นพะยุง	15.1541	103.290217	920	
11	จอมปลวก	15.154075	103.290119	-	
12	ต้นแสมสาร	15.154099	103.290094	730	
13	ต้นเค็ง	15.154046	103.290073	1,210	

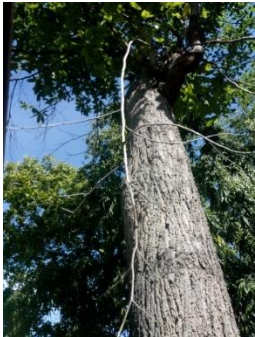
ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
14	เห็ด	15.154052	103.290058	-	
15	ต้นมะกอก	15.154083	103.290096	830	
16	ต้นแดง	15.154057	103.290008	920	
17	ต้นคันจ้อง	15.153877	103.290107	-	
18	ต้นดวน	15.15382	103.290048	850	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
19	กล้วยไม้ป่า	15.153826	103.290059	-	
20	ต้นติ้วมอน	15.153819	103.289989	720	
21	ต้นอะราง	15.153811	103.289945	960	
22	ต้นลอมคอม	15.153858	103.289899	510	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
23	ต้นตีนนก	15.153797	103.289844	580	
24	ต้นประดู่	15.153854	103.28976	670	
25	ต้นมะกอก เกลื่อน	15.153864	103.289673	740	
26	ต้นมะค่าแต้	15.153821	103.289666	620	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
27	ต้นเค็ง	15.153789	103.289681	830	
28	ดอกนกเอี้ยง	15.153815	103.28967	-	
29	ต้นพะยุง	15.153823	103.289509	1,300	
30	เครือพุด่าง	15.15383	103.289514	-	
31	ต้นมะกอก เกลื่อน	15.153755	103.289459	570	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
32	ต้นมะค่าแต้	15.153771	103.289455	720	
33	ต้นหนามคอง	15.153818	103.289298	515	
34	ต้นมะกอก เกลื่อน	15.153786	103.28925	1,200	
35	เห็ด	15.153862	103.289221	-	
36	ต้นมะค่าแต้	15.153804	103.289145	650	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
37	ต้นเปียงป่า	15.153838	103.289109	-	
38	ต้นหนวดแมว	15.15384	103.289097	-	
39	ต้นเค็ง	15.15405	103.289066	790	
40	ต้นมะค่าแต้	15.154044	103.288975	830	
41	ต้นกลอย	15.154015	103.289096	-	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
42	ต้นอะราง	15.154083	103.289105	1,020	
43	หมากอีโก้ย	15.15403	103.289179	-	
44	ต้นมะหาด	15.154036	103.289243	-	
45	หญ้าใบไผ่	15.153997	103.289107	-	
46	ต้นจำปา (กลิ่นหอม)	15.154125	103.289116	350	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
47	ต้นสะเดา	15.154145	103.28915	550	
48	ต้นไผ่	15.154303	103.289168	500	
49	ต้นมะขามน้ำ	15.154373	103.289244	520	
50	ต้นแคน	15.154503	103.28927	450	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
51	ต้นปึกไก่ดำ	15.154499	103.289254	-	
52	ต้นไทร	15.15455	103.289262	350	
53	ต้นมะค่าโมง	15.154561	103.289361	350	
54	ต้นโพธิ์	15.154662	103.289504	757	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
55	ต้นกาสะลอง	15.154522	103.289442	540	
56	ต้นมะค่าแต้	15.154488	103.289493	1100	
57	ต้นส้มเสี้ยว	15.154447	103.289489	700	
58	ต้นหวด	15.154433	103.289679	270	
59	ต้นโมกเกีย	15.154667	103.289721	830	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

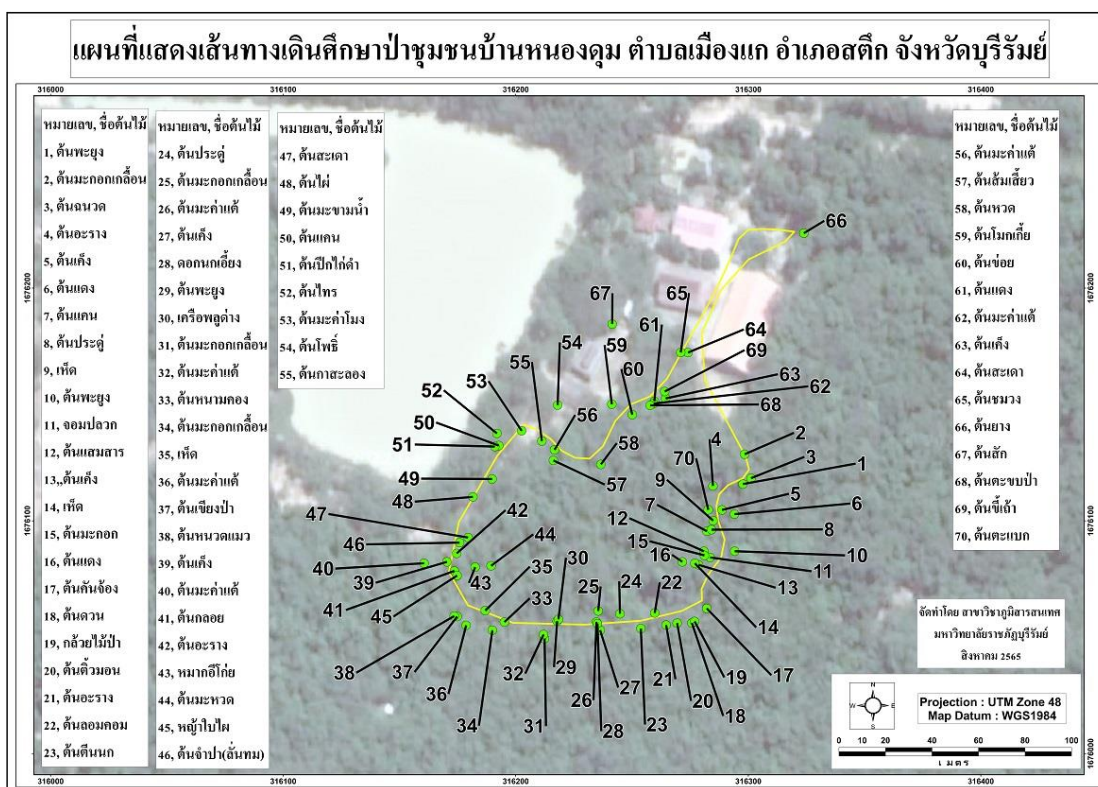
ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
60	ต้นข่อย	15.154627	103.289803	500	
61	ต้นแดง	15.15468	103.289891	1,150	
62	ต้นมะค่าแต้	15.154671	103.289888	980	
63	ต้นเค็ง	15.154691	103.289936	1110	
64	ต้นสะเดา	15.15487	103.290024	1200	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
65	ต้นขมวง	15.15487	103.289995	1,020	
66	ต้นยาง	15.155337	103.290484	2,600	
67	ต้นสัก	15.154978	103.28972	920	
68	ต้นตะขบป่า	15.154664	103.289874	820	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

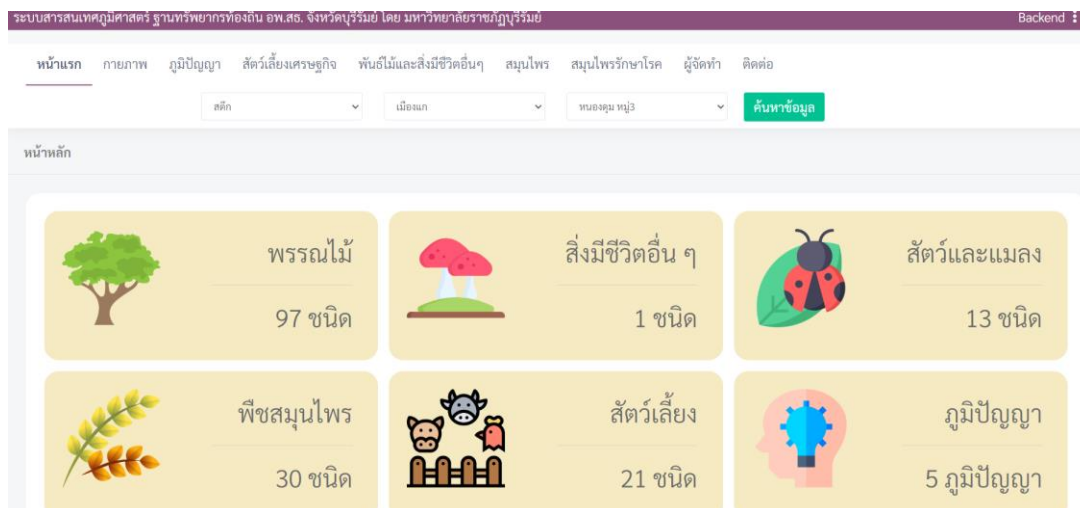
ลำดับที่	ชื่อ	ละติจูด	ลองจิจูด	ความสูง (CM)	ภาพ
69	ต้นขี้เถ้า	15.154718	103.289932	250	
70	ต้นตะแบก	15.15426	103.29011	1,040	

ภาพที่ 3.8 แผนที่เส้นทางเดินศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองดุม

3.3 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา)

จากข้อมูลพรรณไม้ และสมุนไพรพื้นถิ่น ที่ดำเนินการสำรวจ ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ นำเข้ามาในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ และจัดทำแผนที่ออนไลน์เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต เข้าถึงได้จาก <https://bigdata-bru.org/rspg>

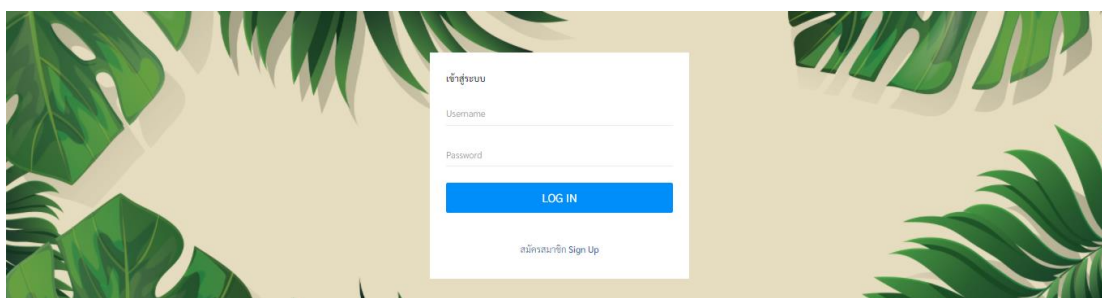

ภาพที่ 3.9 หน้าหลักออนไลน์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ภูมิปัญญา พืชสมุนไพร และพรรณไม้ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจะแยกเป็น 2 ส่วนสำหรับผู้ดูแลเว็บไซต์และผู้ใช้ทั่วไปดังนี้

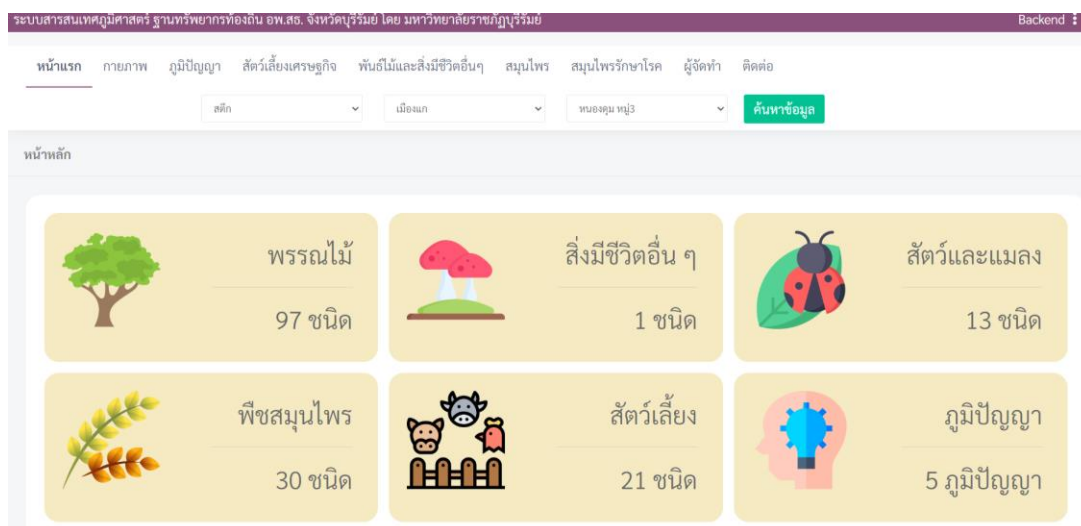
3.3.1 ผู้ดูแลระบบ

โดยผู้ดูแลระบบจะต้องมีการล็อกอินเข้าใช้งาน โดยมีชื่อผู้ใช้ (admin1) และรหัสผ่าน (123456) เพื่อเข้าไปจัดการดูแลระบบสารสนเทศ

ภาพที่ 3.10 การล็อกอินเข้าใช้งานผู้ดูแลระบบ

ค้นหาข้อมูลพรรณไม้จากชื่อสามัญ จากเงื่อนไข ตามลักษณะต่างๆ ของพืชที่พบ ได้แก่ รูปร่างของใบ ประเภทลำต้น ลักษณะดอก ลักษณะผล และลักษณะเปลือกไม้ หรือข้อมูลสถานที่พบพรรณไม้ และค้นหาจากชื่อสถานที่

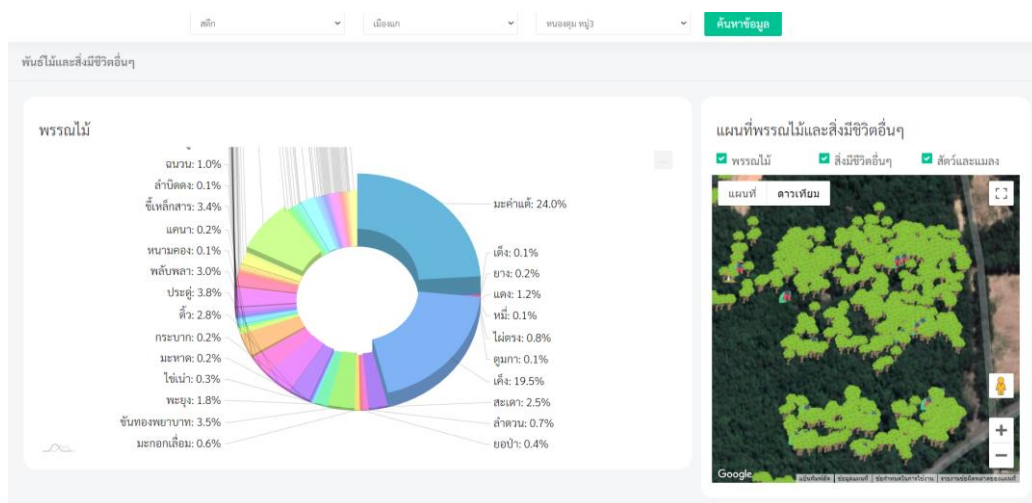
ภาพที่ 3.11 การค้นหาข้อมูลพรรณไม้

สามารถเพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลพรรณไม้ ข้อมูลสมุนไพรพื้นถิ่น และข้อมูลของปราชญ์/หมอสมุนไพรได้

ภาพที่ 3.12 การเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลพรรณไม้

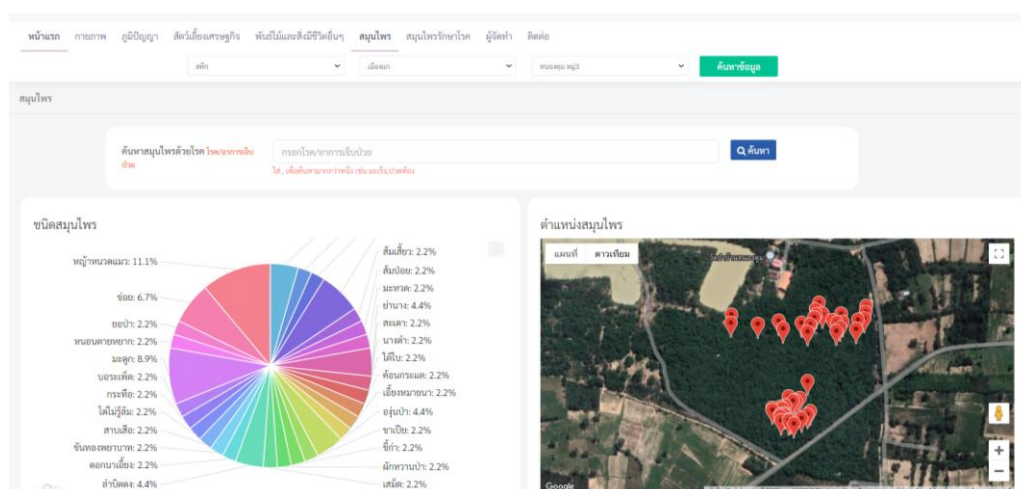
3.3.2 ผู้ใช้ทั่วไป

หน้าหลักจะแสดงภาพแผนที่ออนไลน์ แสดงจุดไม้มีค่าและสมุนไพรแต่ละพื้นที่ไว้สามารถ เลือกแผนที่ให้เป็นภาพแผนที่ หรือภาพดาวเทียมได้

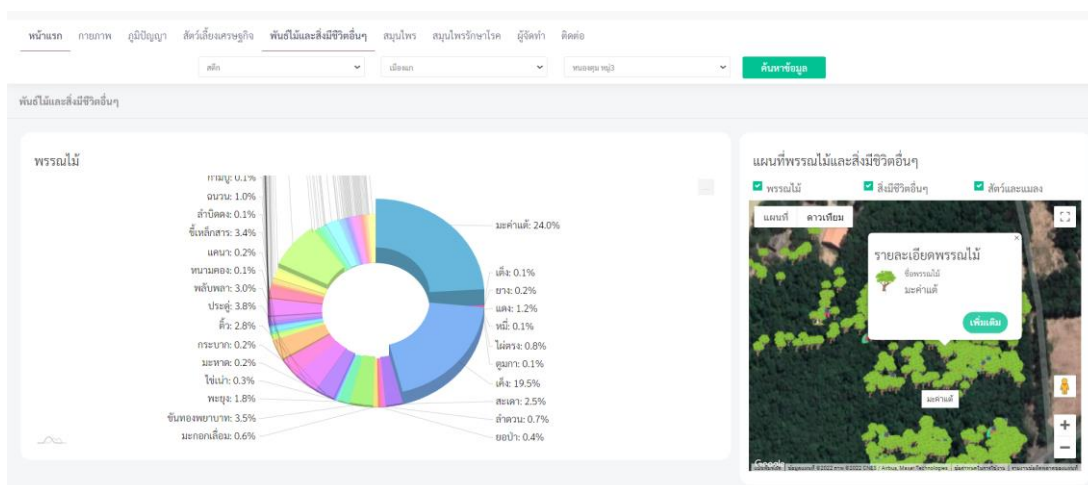

ภาพที่ 3.13 ตัวอย่างแสดงภาพแผนที่ออนไลน์ พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม

แผนที่ออนไลน์สามารถย่อ ขยาย เข้าหาพื้นที่ต่างๆได้ และมีการแสดงตำแหน่งพรรณไม้ และสมุนไพรพื้นถิ่น จะแสดงตำแหน่งที่ตั้งเป็นสัญลักษณ์แตกต่างกัน และทำให้เห็นความถี่ของพรรณไม้ทั้งหมดในพื้นที่ ซึ่งสัญลักษณ์ของพรรณไม้ จะแสดงเป็นรูปต้นไม้สีเขียว และสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิต จะแสดงเป็นรูปหัดสีแดง และสัญลักษณ์ของสัตว์และแมลง จะแสดงเป็นสีเขียวแดง โดยสัญลักษณ์ที่แสดงตำแหน่งของพรรณไม้ทั้งหมดนั้น สามารถคลิกที่ตำแหน่งสัญลักษณ์ จะมีหน้าต่างขนาดเล็ก แสดงข้อมูลภาพของพรรณไม้แต่ละชนิด พร้อมชื่อไทยของพรรณไม้นั้นๆ

ภาพที่ 3.14 การแสดงตำแหน่งไม้มีค่าและไม้อื่นๆ และสมุนไพรพื้นถิ่นในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม

ภาพที่ 3.15 ข้อมูลภาพและชื่อไทยของต้นมะค่าแต้ ป่าชุมชนบ้านหนองดุม

ภาพทั้งหมดของพรรณไม้ที่แสดงในหน้าหลักของเว็บไซต์ สามารถคลิกดูข้อมูลรายละเอียดของพรรณไม้นั้นๆ

ดูข้อมูลปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามพื้นที่ที่เลือก โดยข้อมูลจะแสดง ลำดับ ชื่อ-สกุล และเพศ ของปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นรายบุคคล

รายการของภูมิปัญญาท้องถิ่น

Copy CSV Excel Print

ค้นหา:

ลำดับ	สาขาภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	รหัสภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	จัดการ
1	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นายสุพรม แวงคุณเรือ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
2	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาง อุบล มาศคำจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
3	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นาย ชัยกรกลาภูมิ พานสอน	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
4	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สมุนไพร		นางบุญทอง พลสม	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
5	สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			นางสมิทธิ์ ไกรจันทร์	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	
6	สาขาสัตว์			นายสุพรม แวงคุณเรือ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
7	สาขาสัตว์	การทำเกษตรพอเพียง		นายประสงค์ อางหาญ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	
8	สาขาสัตว์	เครื่องจักรสาน		นายสิงห์ ศรีเจริญ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป	

ภาพที่ 3.16 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่บ้านหนองดุม

บทที่ 4

สรุปผลและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ

4.1 สรุปผลการดำเนินโครงการ

4.1.1 การกระจายตัวของไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่นๆ สมุนไพรพื้นถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่บ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

จากการดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยการสำรวจในเขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายละเอียดดังนี้

4.1.2 ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

- ข้อมูลทางด้านกายภาพ พบว่า ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและที่ดอนเหมาะสำหรับการเกษตร โดยประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำการเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทรายไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ลักษณะแหล่งน้ำในตำบลเมืองแกไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติขนาดใหญ่ต้องอาศัยแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นจากแหล่งน้ำใต้ดินและน้ำจากลำห้วย ป่าไม้ในพื้นที่ส่วนมากจะปลูกในที่สาธารณะประโยชน์ ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมอากาศร้อนและแห้งแล้งแต่บางครั้งอาจมีอากาศเย็น เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนทุกปี เรียกว่า “พายุฤดูร้อน”

แหล่งน้ำธรรมชาติ มี 2 แหล่งน้ำ ได้แก่ หนองเสม็ด ขนาด 39,320 ตารางเมตร ปริมาณน้ำ 393,400 ลูกบาศก์เมตร มีน้ำตลอดปี และหนองเกาะ ขนาด 47,250 ตารางเมตร ปริมาณน้ำ 378,000 ลูกบาศก์เมตร มีน้ำตลอดปี ผลการศึกษาคุณภาพน้ำในแหล่งผิวดินทั้ง 2 แหล่ง พบว่า มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำต่าง ๆ ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (น้ำผิวดินประเภทที่ 3)

ข้อมูลทางด้านสภาพภูมิอากาศ พบว่า ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 62 มิลลิเมตรต่อปี ปริมาณแสง การกระจายของความเข้มรังสีอาทิตย์ มีค่าความเข้มรังสีอาทิตย์อยู่ในช่วงเฉลี่ย 18.57 MJ/m² -day สภาพอุณหภูมิโดยทั่วไป ช่วงเช้าอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 27 องศาเซลเซียส ช่วงเที่ยง-บ่ายอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 35.41 องศาเซลเซียส และช่วงเย็นอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 25.27 องศาเซลเซียส

ลักษณะดินมีชุดดิน 1 ชุดดิน ได้แก่ ชุดดินคง (Kng)

- ป่าชุมชนบ้านหนองดุม ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีพรรณไม้ 84 ชนิด และไม้อื่นๆ พบว่ามีทั้งหมด 958 ต้น ได้แก่ มะค่าแต้ 229 ต้น, เต็ง 1 ต้น, ยาง 2 ต้น, แดง 17 ต้น, หมี 1 ต้น, ไม้ตรง 8 ต้น, ตูมกา 1 ต้น, เค็ง 259 ต้น, สะเดา 24 ต้น, ลำดวน 7 ต้น, ยอป่า 4 ต้น, มะกอกเลื่อม 13 ต้น, ชันทองพยับบาท 33 ต้น, พะยูง 36 ต้น, ไข่เน่า 3 ต้น, มะหาด 2 ต้น, กระบาก 3 ต้น, ตัว 27 ต้น, ประดู่ 40 ต้น, พลับพลา 29 ต้น, หนามคอง 1 ต้น, แคนา 2 ต้น, ขี้เหล็กสาร 32 ต้น, ลำบิดดง 1 ต้น, ฉนวน 10 ต้น, ก้ามปู 1 ต้น, โมก 9 ต้น, ไทร 1 ต้น, กระโดนน้ำ 1 ต้น, ตีนนก 2 ต้น, มะกอก 1 ต้น, ตะเคียน 1 ต้น, ตะขบป่า 2 ต้น, แสลงใจ 1 ต้น, อะราง 24 ต้น, มะค่าโมง 2 ต้น, มะขามป้อม 3 ต้น, สะเดาช้าง 1 ต้น, มะหวด 15 ต้น, ส้มเสี้ยว 5 ต้น, ตะแบก 2 ต้น, แสมสาร 1 ต้น,

พันชาด 5 ต้น, ต้น, น้ำเกี้ยง (รังใหญ่) 7 ต้น, ลำพอง 2 ต้น, ยูคาลิปตัส 2 ต้น, กล้วยน้อย 6 ต้น, คัดข้าว 3 ต้น, แสงพัน 1 ต้น, คันทรง 1 ต้น, ข่อย 18 ต้น, ผักกะสัง 1 ต้น, กุมทา 1 ต้น, เปี้ย 3 ต้น, กระถิน 4 ต้น, เลียบ 1 ต้น, กาสะลอง 1 ต้น, ฌนวด 2 ต้น, ชิงชัน 1 ต้น, กระปุกป่า 1 ต้น, มะกรูดป่า 1 ต้น, ฌมวกเลือด 1 ต้น, สมัด 1 ต้น, เสียม 1 ต้น, ตะโกดำ 1 ต้น, พญามวกเหล็ก 1 ต้น, ต้นเลี้ยว 8 ต้น, เชียงป่า 1 ต้น, จำปา 1 ต้น, กลอย 1 ต้น, องุ่นป่า 1 ต้น, มะขามน้ำ 1 ต้น, สัก 1 ต้น, กล้วยไม้ป่า 1 ต้น, เครือพลูด่าง 1 ต้น, ต้นโพธิ์ 1 ต้น, แคพอย 2 ต้น, คนทา 1 ต้น, กระถินณรงค์ 2 ต้น, ขมิ้น 1 ต้น, หญ้าใบไผ่ 1 ต้น, ขมวง 1 ต้น, แคน 1 ต้น และต้นขี้กะทัง 9 ต้น

พืชสมุนไพร 29 ชนิด มีทั้งหมด 45 ต้น ได้แก่ ไหลือคือ 2 ต้น, ตุมกา 1 ต้น, คัดเค้า 1 ต้น, หญ้าริแพร์ 3 ต้น, ส้มเลี้ยว 1 ต้น, ส้มป่อย 1 ต้น, มะหวด 1 ต้น, ย่านาง 2 ต้น, สะเดา 1 ต้น, นางดำ 1 ต้น, ไต้ใบ 1 ต้น, ค้อนกระแต 1 ต้น, เอี้ยงหมายนา 2 ต้น, องุ่นป่า 2 ต้น, ขาเปี้ย 1 ต้น, ขี้ก่า 1 ต้น, ผักหวานป่า 1 ต้น, เสม็ด 1 ต้น, ลำบิดดง 2 ต้น, ชันทองพยับบาท 1 ต้น, สาบเสือ 1 ต้น, โตไม่รู้ล้ม 1 ต้น, กระทือ 1 ต้น, บอระเพ็ด 1 ต้น, มะดุก 4 ต้น, หนอนตายหยาก 1 ต้น, ยอป่า 1 ต้น, ข่อย 3 ต้น และหญ้าหนวดแมว 5 ต้น

สมุนไพรท้องถิ่นที่ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง พบว่ามี 6 ชนิด ได้แก่ ย่านาง 2 ต้น, ค้อนกระแต 1 ต้น, มะขามป้อม 3 ต้น, พะยุง 36 ต้น, หนามแท่ง 1 ต้น และดอกนาเอี้ยง 1 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่ลดระดับน้ำตาลในเลือดโรคเบาหวาน พบว่ามี 3 ชนิด ได้แก่ ผักหวานป่า 1 ต้น, ยอป่า 1 ต้น และหนามแท่ง 1 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่ช่วยขับลมหรือท้องอืด พบว่ามี 4 ชนิด ได้แก่ ย่านาง 2 ต้น, เสม็ด 1 ต้น, มะกอก 1 ต้น และมะหาด 2 ต้น สมุนไพรท้องถิ่นที่รักษาโรคความดันโลหิตต่ำ พบว่ามี 2 ชนิด ได้แก่ ดอกนาเอี้ยง 1 ต้น และหญ้าหนวดแมว 5 ต้น

สิ่งมีชีวิตอื่นๆ 1 ชนิด ได้แก่ เห็ด 3 ดอก

สัตว์เลี้ยงในท้องถิ่น 21 ชนิด มีทั้งหมด 21,127 ตัว ได้แก่ โคเนื้อ 420 ตัว, สุกร 20 ตัว, ไก่พื้นเมือง 1,960 ตัว, ไก่เนื้อ 340 ตัว, ไก่ไข่ 545 ตัว, เป็ดเนื้อ 236 ตัว, เป็ดไข่ 184 ตัว, แพะ 5 ตัว, สุนัข 163 ตัว, แมว 34 ตัว, หอยเชอรี่ 1,000 ตัว, กระต่าย 1 ตัว, นกกระทา 300 ตัว, กบ 310 ตัว, ปลา 15,546 ตัว, ห่าน 10 ตัว, หนูฟูก 2 ตัว, ไก่วง 12 ตัว, ไก่ชน 30 ตัว, นก 5 ตัว และปลาสร้อย 4 ตัว โดยมีรายได้จากการขายสัตว์เลี้ยง 1,530,440 บาท/ปี

สัตว์และแมลง 11 ชนิด มีทั้งหมด 16 ตัว ได้แก่ มดแดง 1 ตัว, แมงมุม 3 ตัว, หอยทาก 1 ตัว, ฝี่เสื้อ 2 ตัว, ปลวก 2 ตัว, ยุง 1 ตัว, ตั๊กแตน 2 ตัว, หนอน 1 ตัว, ไส้เดือนดิน 1 ตัว, แมงไม้ 1 ตัว และตุ๊กแก 1 ตัว

ภูมิปัญญา 3 ภูมิปัญญา ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช สาขากาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางด้านสมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร สาขาเกษตรกรรมและการทำเกษตรพอเพียง และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรมเครื่องจักรสาน

4.1.2 แนวทางการใช้ประโยชน์จากไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสำรวจและเก็บข้อมูลทรัพยากรของพรรณไม้ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ไม้มีค่าบางชนิด เช่น ไม้พะยุง สามารถนำมาประยุกต์เป็นเกวียน เครื่องกลึงแกะสลัก และทำเครื่องดนตรี เช่น ขอ ขลุ่ย ลูกกระนวด และอื่น ๆ

อีกมากมายได้ ส่วนสมุนไพรท้องถิ่นต่างๆ นั้น มีสรรพคุณทางยา เช่น บอระเพ็ด ช่วยบำรุงผิวพรรณให้สดใส หน้าตาสดชื่น มีสารต้านอนุมูลอิสระ มีส่วนช่วยในการชะลอวัย ยอป่า เป็นยาแก้เบาหวาน เป็นยาบำรุงโลหิต ช่วยแก้อาการปวดศีรษะ แก้เบาหวาน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการต่อไปควรมีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ และส่งเสริมให้ความรู้การใช้ประโยชน์และเห็นถึงคุณค่าของไม้มีค่าและสมุนไพรท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

4.1.3 การจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพันธุ์ไม้ในพื้นที่ป่า และพื้นที่ชุมชน ด้วยเครื่อง GPS ที่สามารถระบุตำแหน่งของต้นไม้ที่พบนั้น ถูกนำเข้าไปในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ทำให้สามารถศึกษาการกระจายตัว และความหนาแน่นของไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จัดทำแผนที่ออนไลน์และเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา จะช่วยให้ทราบข้อมูลไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น ในหลากหลายมิติมากขึ้น โดยเฉพาะการกระจายตัว รวมถึงการคงอยู่ในรูปแบบแผนที่ออนไลน์ <https://bigdata-bru.org/rspg/index.php> นอกจากนั้นยังจัดทำป้ายแผนที่เส้นทางเดินป่าชุมชนบ้านหนองคู ตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้หน่วยงาน โรงเรียน ชุมชน สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาป่าธรรมชาติ

4.2 การถอดองค์ความรู้จากการดำเนินโครงการ

4.2.1 การอภิปรายผล

การดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาของมหาวิทยาลัยครั้งนี้ ใช้วิธีการดำเนินการสำรวจค้นหาในแหล่งต่าง ๆ ที่อาจพบ ได้แก่ พื้นที่ป่าชุมชนที่มีหน่วยงานหรือประชาชนดูแลในรูปแบบคณะกรรมการและในพื้นที่ชุมชน ซึ่งจะพบว่า ไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบได้ตามพื้นที่ป่าชุมชน และสมุนไพรต่างๆก็สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ทั้งในพื้นที่ป่าชุมชนและในชุมชน หมู่บ้านก่อให้เกิดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมา แต่ในปัจจุบันนั้น ผู้คนสมัยใหม่แต่ละเลยต่อสมุนไพรและไม่เห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรเหล่านี้ให้มากขึ้น เพื่อความคงอยู่ของไม้มีค่าต่างๆ สมุนไพร และภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

4.2.2 ข้อเสนอแนะโครงการ

1) การดำเนินการต่อไปควรมีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ และส่งเสริมให้ความรู้การใช้ประโยชน์จากสมุนไพร เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีศักยภาพมากขึ้น

2) การสำรวจข้อมูลพันธุ์ไม้ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ และให้ทราบข้อมูลการคงอยู่ของไม้มีค่า 58 ชนิด และไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะไม้หายาก และสมุนไพรพื้นถิ่น หรือที่ใกล้สูญพันธุ์ ควรเก็บข้อมูลพิกัดตำแหน่งเป็นรายต้นพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องอาศัยความมานะอดุสสาหะ จะทำให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรมากขึ้น

บทที่ 5

การติดตามผลการดำเนินงาน

5.1 ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 5.1 ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการ

รายการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ความสำเร็จ (ร้อยละ)
ผู้เข้าร่วมโครงการ	60 คน	53 คน	88.33
พื้นที่สำรวจพันธุ์ไม้	1 แห่ง	1 แห่ง	100
พันธุ์ไม้ที่สำรวจค้นหา	ทุกชนิด	ทุกชนิด	100
การจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	1 ฐานข้อมูล	1 ฐานข้อมูล	100
ความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ 85	ร้อยละ 95	95

5.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

5.2.1 วิธีการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้คือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ แบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ด้านกระบวนการและขั้นตอน
- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- ด้านผลจากเข้าร่วมโครงการ

โดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) โดยนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 คือ พึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 คือ พึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 คือ พึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 คือ พึงพอใจน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 คือ พึงพอใจปานกลาง

5.2.2 ผลการประเมิน

1) ผู้ตอบแบบประเมิน

จำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด 53 คน ตอบแบบประเมิน 53 คน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

2) ผลการประเมินความพึงพอใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 5.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	24	45.3
ประชาชน	19	35.8
อาจารย์/บุคลากร	10	18.9
รวม	53	100

จากตารางที่ 5.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 53 คน เป็นนักศึกษา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ประชาชนจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 และอาจารย์/บุคลากรจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

ตารางที่ 5.3 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	13	24.5
หญิง	40	75.5
รวม	100	100

จากตารางที่ 5.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 53 คน เป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และเพศหญิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 75.5

ตารางที่ 5.4 ผลการประเมินความพึงพอใจ

ประเด็นความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ด้านกระบวนการและขั้นตอน		
1.1 มีกระบวนการและขั้นตอนชัดเจน	4.79	มากที่สุด
1.2 ระยะเวลาเหมาะสม	4.68	มากที่สุด
1.3 มีการประสานงานเหมาะสม	4.72	มากที่สุด
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		
2.1 อุปกรณ์เครื่องมือสำรวจมีความพร้อม	4.74	มากที่สุด
2.2 อาหารและเครื่องดื่ม มีความเหมาะสม	4.72	มากที่สุด
3. ผลจากการเข้าร่วมโครงการ		
3.1 ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ	4.79	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมในโครงการเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม	4.81	มากที่สุด
4. ภาพรวมทั้งหมดของโครงการ	4.75	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 5.4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.75 (ร้อยละ 95) โดยมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมในโครงการเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ มีกระบวนการและขั้นตอนชัดเจน ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ภาพรวมทั้งหมดของโครงการ อุปกรณ์เครื่องมือสำรวจมีความพร้อม มีการประสานงานเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม และระยะเวลาเหมาะสม ตามลำดับ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการและความพึงพอใจระบบสารสนเทศ
ภูมิศาสตร์ไม่มีค่า 58 ชนิดและไม้อื่น ๆ สมุนไพรพื้นถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน
ในตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

แบบประเมินความพึงพอใจ

โครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (กรุณาทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับ
ข้อมูลของท่าน)

สถานภาพ นักศึกษา ประชาชน อาจารย์/บุคลากร

เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจ (กรุณาทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด)

ประเด็นความพึงพอใจ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านกระบวนการและขั้นตอน					
1.1 มีกระบวนการและขั้นตอนชัดเจน					
1.2 ระยะเวลาเหมาะสม					
1.3 มีการประสานงานเหมาะสม					
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
2.1 อุปกรณ์เครื่องมือสำรวจมีความพร้อม					
2.2 อาหารและเครื่องดื่ม มีความเหมาะสม					
3. ผลจากการเข้าร่วมโครงการ					
3.1 ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ					
3.2 กิจกรรมในโครงการเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม					
4. ภาพรวมทั้งหมดของโครงการ					

ข้อเสนอแนะ

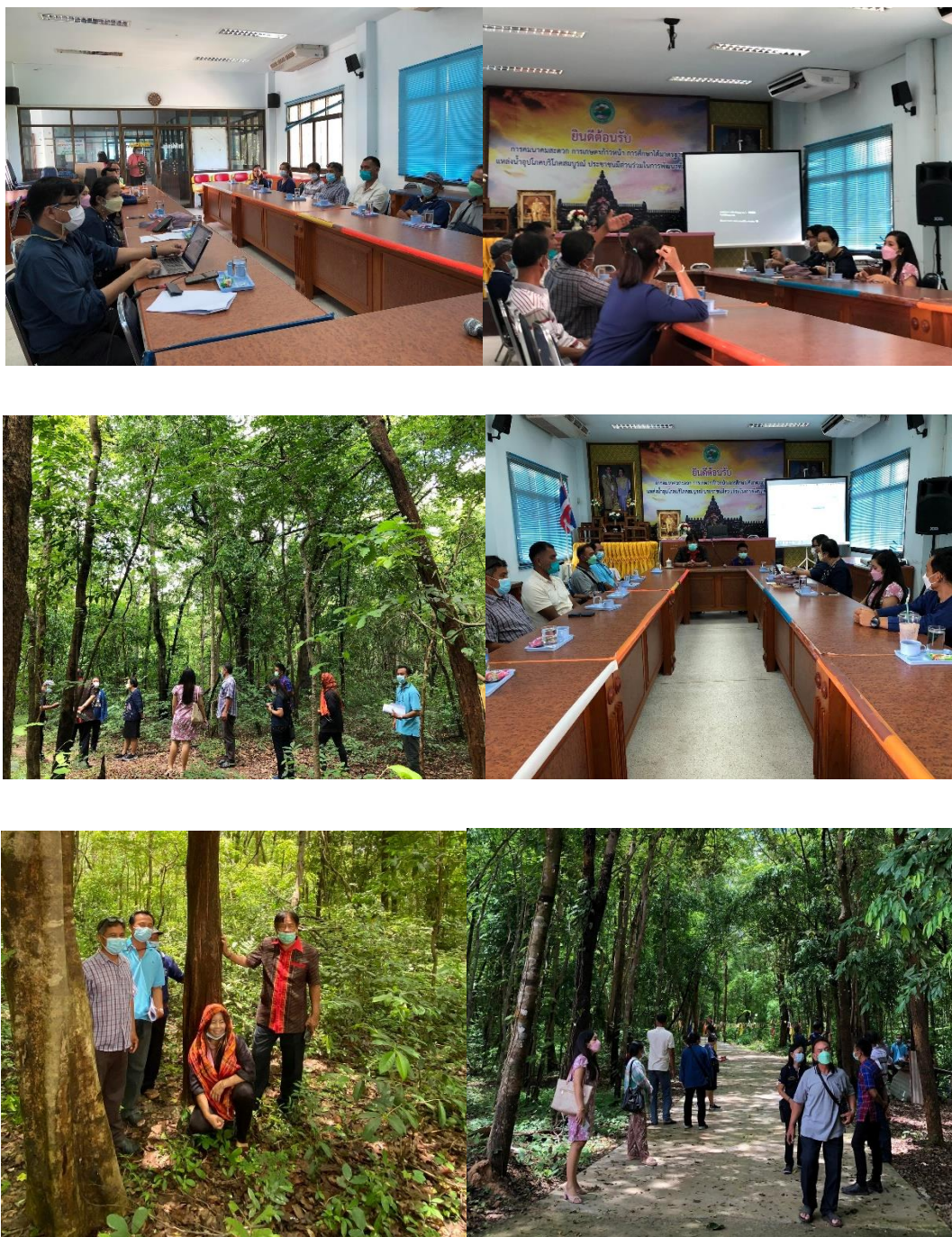
.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ภาพที่เกี่ยวกับโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา)
ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาพที่ ข.1 ประชุมชี้แจงโครงการ พบผู้นำชุมชน และรับฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ จากผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษาและสำรวจศึกษาพื้นที่

ภาพที่ ข.2 ลงพื้นที่ป่าเพื่อสำรวจไม้มีค่า และไม้อื่นๆ และพืชสมุนไพร

ภาพที่ ข.3 ลงพื้นที่สำรวจดิน

ภาพที่ ข.4 ลงพื้นที่สำรวจแหล่งน้ำ

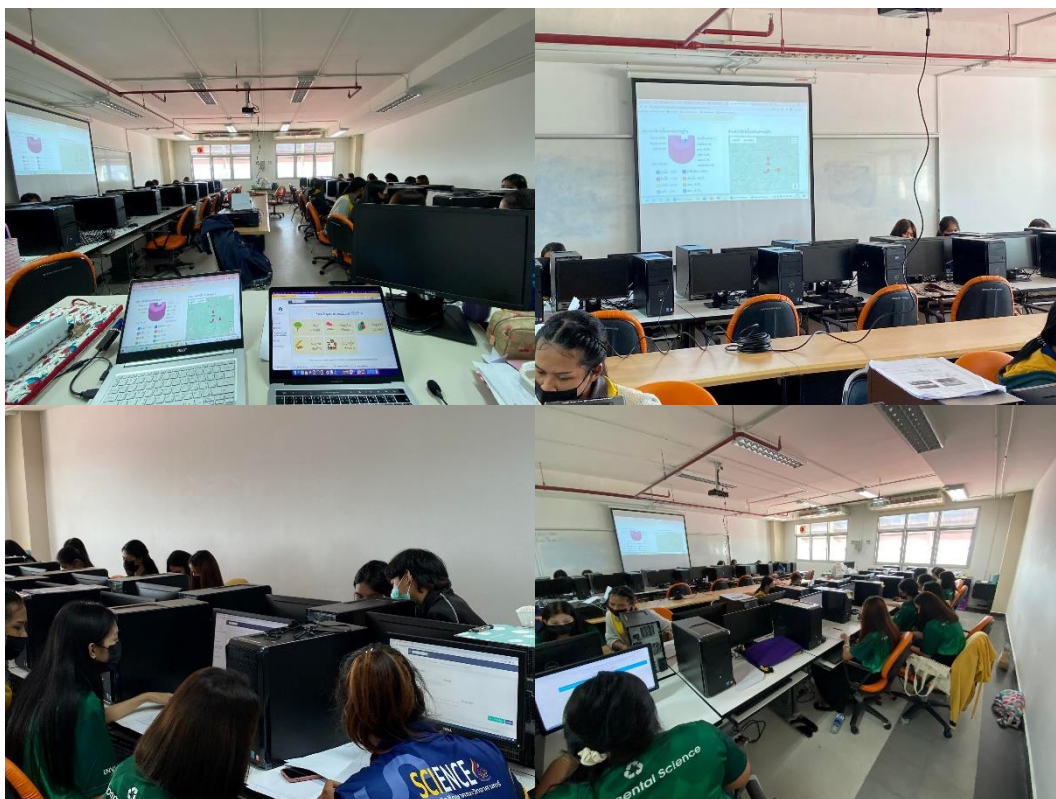
ภาพที่ ข.5 ลงพื้นที่สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ ข.6 ลงพื้นที่สำรวจสัตว์เลี้ยงในหมู่บ้าน

ภาพที่ ข.7 อบรมเพื่อเตรียมพร้อมก่อนการลงสำรวจข้อมูล

ภาพที่ ข.8 อบรมนักศึกษาทางข้อมูล

ภาพที่ ข.9 ประชุมกรรมการคณาจารย์

ภาพที่ ข.10 ค้นข้อมูล และอบรมการใช้ฐานข้อมูลแสดงผลในรูปแบบแผนที่บนเว็บไซต์